

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

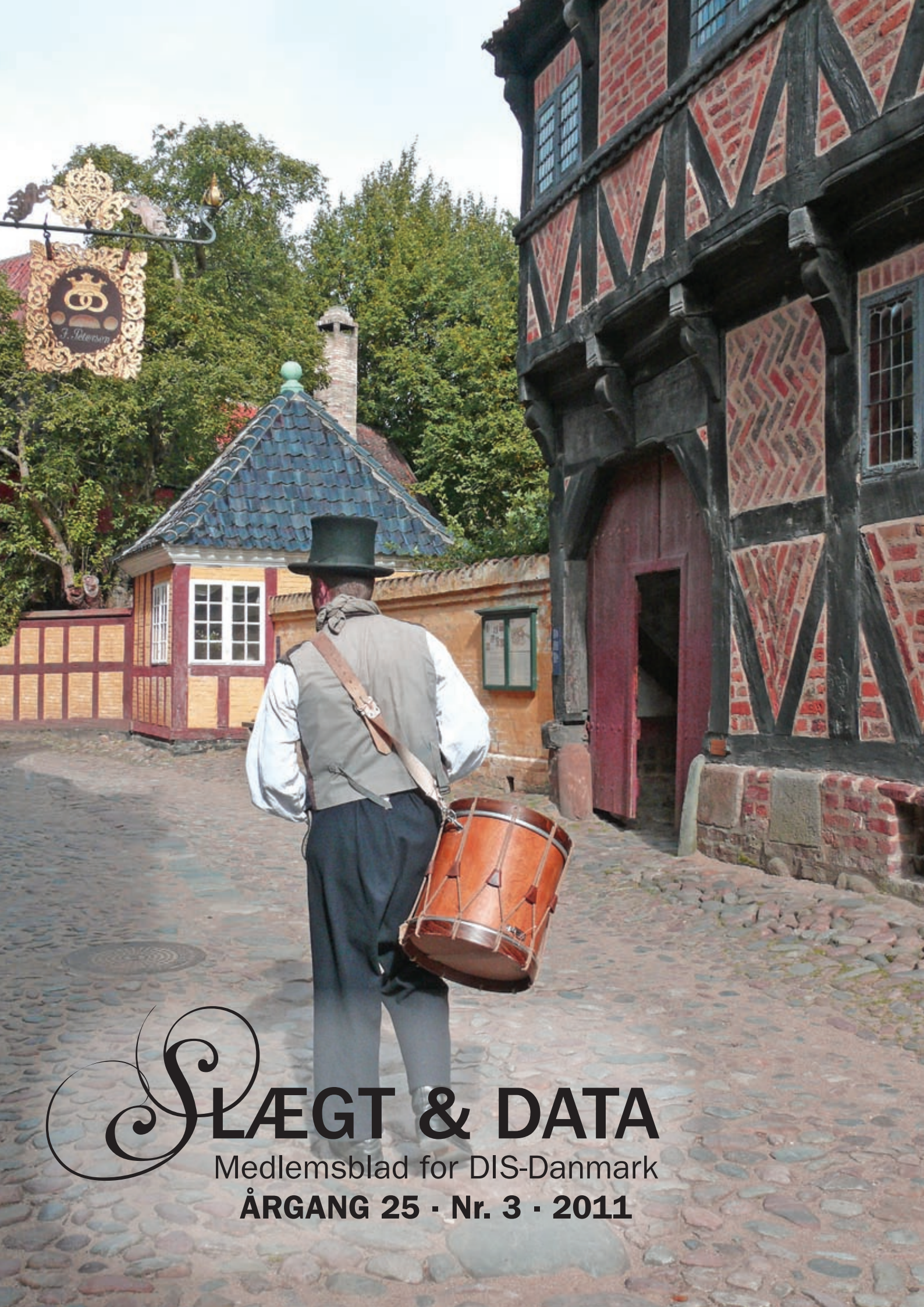
Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

SLÆGT & DATA

Medlemsblad for DIS-Danmark

ÅRGANG 25 · Nr. 3 · 2011

Udgives af DIS-Danmark

Databehandling i Slægtsforskning
www.slaegtogdata.dk
admin@dis-danmark.dk

Adresseændringer:

opdateres af medlemmet selv via hjemmesiden.

Log ind og vælg MIN SIDE øverst til højre.

Læs evt. mere her:

www.slaegtogdata.dk/foreningen/adresseaendring-m.m

Redaktionen:

Kathrine Tobiasen, ansvarshavende redaktør
Korsagervej 13, 8940 Randers SV
Tlf. 41 28 65 30
tobiasen@dis-danmark.dk

Redaktionen kan kontaktes via hjemmesiden:
Andet/Slægt og Data Bladet, Kontakt redaktionen.

Layout, sats og tryk:

Grafisk Data Center ApS, tlf. 66 12 10 30
Trykplag: 7.500 eksemplarer

Artikler i bladet afspejler ikke nødvendigvis foreningens holdning.

Artikler uden forfatterangivelse kan betragtes som foreningsstof.

Redaktionen påtager sig intet ansvar for uopfordret indsendt materiale og forbeholder sig ret til at redigere i tilsendte artikler.

Eftertryk er tilladt efter aftale med redaktionen. Det skal forsynes med tydelig kildeangivelse og med tilsendelse af det aftrykte.

Bladet udkommer 4 gange årligt.

Næste deadline:

1. november 2011
1. februar 2012
1. maj 2012
1. august 2012

Udkommer:

December 2011
Marts 2012
Juni 2012
September 2012

Bladet sendes gratis til medlemmer af DIS-Danmark.

Årskontingent: 200 kr.

ISSN 0903-6172

Indhold nr. 3 - september 2011

- 3 At samle en slægtsbog
- 7 Kære medlemmer
- 8 Kildeindtastningsprojektet (KIP)
- 9 Familien på Store Lundergaard
- 10 Hjemmesider uden besvær - for Mac-folket
- 13 Der er længe længe til
- 16 Reparation af gamle billeder
- 20 Hvor finder jeg noget om?
- 25 Kalender
- 26 Kong Frederik VII fik en søn – måske
- 29 FamilySearch – nu med batch-søgning
- 30 Bygningshistorie, slægtsforskning og den arabiske rejse
- 31 DIS-Danmarks bestyrelse
- 32 Myter om slægten

Links i artiklerne

De links, der står i artiklerne i dette nummer, er også lagt på hjemmesiden:

<http://www.slaegtogdata.dk/andet/links/slaegt-og-data-artikler>

Forsidefoto

Et af de billeder, der blev indsendt til forside-konkurrencen, og som var med i løbet, dog uden at nå vinder-placering. Fotograf er Seidi Albertsen og motivet er hentet i Den Gl. By i Århus.

At samle en slægtsbog

Af Åse Elmstrøm Lauritzen

Tlf. 20 12 26 64

eller 66 18 09 78

aase@elmstroem.dk

Dette er en artikel om de overvejelser, beslutninger og problemer, jeg har mødt under arbejdet med at samle en slægtsbog.

Forhistorien

Jeg har altid vidst, at jeg skulle forske i slægten, når tid var. Men at tiden var inde, da min mors fætter Chresten fra Chicago var på Fyn i 2007 for at slægtsforske, overraskede mig. Chresten inviterede mig med til et lille møde omkring Wermuth'er. Og så var jeg i gang.

Først tog jeg udgangspunkt i Chrestens og min fælles gren, men snart var jeg i gang med den gren, min farfars, som har givet mig mit mellemnavn, Elmstrøm. Mit udgangspunkt var et billede af min farmors forældres gravsten. Så jeg måtte gå en omvej. Heldigvis havde jeg på en tur på Djursland i 2004 lyttet til min far, da han fortalte om steder, vi kørte forbi. Så jeg havde en vis fornemmelse af, hvor jeg skulle søge min farmors familie, for min far døde senere i 2004.

Snart havde jeg min farmors og farfars vielsesattest, og jeg var godt på vej. Familiehistorien var, at en Elmstrøm omkring 1850 var kommet til Grenå fra Sverige.

Men snart havde jeg to Elmstrøm'er, som rejste rundt på Djursland 1860'erne. Hvem var min? Senere viste de to Elmstrøm'er sig at være brødre. Da jeg havde fundet "min bror", kunne jeg gå mere i dybden med til- og afgangslisterne. I denne forbindelse mailede jeg Rosenholm Lokalkarkiv for at få hjælp. Et par dage efter ringede Inge-lise Elmstrøm Schmidt og fortalte, at hun havde været til stede, da min mail, hvori jeg havde spurgt til Magnus Elmstrøm, hendes tipoldefar, var blevet læst op.

Ugen efter i juni 2008 var jeg med 3 andre Elmstrøm'er på tur på Djursland for at besøge steder, hvor Magnus Elmstrøm havde boet. Ingelise Elmstrøm Schmidt havde nogle år tidligere slået sig ned på Djursland for at følge slægten og arbejdede nu som frivillig på Rosenholm Lokalkarkiv, Aage Elmstrøm boede i Nimtofte, hvor vores Magnus Elmstrøms bror havde været smed. Signe Frandsen boede i Viborg, og nu var jeg fra Odense så også med.

Magnus Elmstrøm og Emilie Charlotte Christine Sandberg var begge rejst fra to nabosogne i Kristianstads Län i Skåne i sep./okt. 1855. Magnus' lillebror, Daniel Elmstrøm, var ligeledes rejst i samme periode og fra et tredje nabosogn i Skåne. Vi ved ikke, om Magnus og Emilie kendte hinanden i Skåne, men vel ankommen til Djursland nåede Emilie at få en søn med en anden svensker,

inden hun og Magnus fandt sammen. En anden vigtig oplysning, som vi ikke har kunnet få svar på, drejer sig om, hvordan Magnus og Emilie kom til Danmark og hvornår. Vi ved efter besøg i Lund, hvornår de rejste ud, men de dukker først op 1-11/2 år senere.

Vi havde en meget fornøjelig tur på Djursland og planlagde allerede ved dette første møde, at vi ville arbejde sammen, og at vores arbejde skulle resultere i en bog. At jeg ikke havde kunnet finde dem på nettet skyldtes, at de ikke brugte nettet til slægtsforskning. Vi opdagede også, at vi repræsenterede hver vores barn af ægteparret Elmstrøm-Sandberg. Et femte barn var ikke repræsenteret.

Vi fik hurtigt afgjort hvem, der havde mest erfaring ved PC'en. Så jeg fik ansvaret og frie hænder til at redigere bogen. De andre skulle fodre mig med oplysninger om hver sin gren. Heldigvis fik jeg min kusine Inge-Bente Skødt med i gruppen, og hun har sørget for vores fætters og kusiners data, billeder og historier. Birgit Steenskov, som gruppen besøgte på sommerudflugten i 2009, fordi hun boede i det hus, hvor vores ane Emilie CC Sandberg døde i 1912, ville også gerne være med. Derudover repræsenterer Birgit familiens femte barn. Sidst er Gitte Elmstrøm Johnsen kommet med.

Hvilket program skulle jeg vælge?

Jeg havde tidligere brugt FTM til at lave en bog. Men jeg havde skiftet program til Legacy. Så spørgsmålet var nu: Skulle det være Legacy, eller skulle det være mit elskede Publisher. Jeg gjorde mange forsøg med Legacy, men det

Publisher

I 1993 fik jeg min første PC med Microsofts Office-pakke, som Publisher er/var en del af. Det er et layout-program, om er ganske enkelt (når grundreglen er lært) at arbejde i. Allerede i 1993 var det meget nemt at indsætte billeder i teksten i modsætning til Word Perfect, som skriveprogrammet hed.

Grundreglen i Publisher er: Du kan kun skrive i en tekstboks, som du selv skal oprette. Der bliver kun vist én tekstboks ad gangen. Men du kan indsætte flere sider og lave tekstovergange fra side til side. Det er nemt at skubbe teksten. Men der er problemer med billederne.

blev Publisher. Jeg havde i Slægt & Data læst om en anden slægtsbogsforfatter, der havde brugt faktabokse i sin bog. En meget god idé, men da jeg opdagede, hvor tidkrævende denne opgave var, samt at der kun var mig til at gøre det, opgav jeg denne tanke. I Slægt & Data havde jeg også læst om Frede Uhrskov, som i sit firma havde udgivelse af slægtsbøger som en sideniche. Ham kontaktede jeg for at høre, om Publisher nu var en god idé. Og det var det. Frede Uhrskov har været utroligt hjælpsom i alle henseender, ligesom det også er ham, der har sørget for billederne til denne artikel.

At komme i gang

Fra starten besluttede jeg, at jeg ville vente med at skrive, til jeg havde alle oplysningerne. Men det, indså jeg snart, var uholdbart, for det kriblede i mig for at komme i gang, og snart begyndte data at strømme ind, og oveni mine egne data ville det blive uoverskueligt at holde styr på informationerne.

Nu viste Publishers svaghed sig – i hvert fald i min 2003-udgave. Jeg lavede tekstovergang mellem siderne og mødte 2 problemer: For at bevare tekstovergange kunne jeg kun sætte sider til i slutningen af dokumentet. Og hvis jeg skulle rette i begyndelsen af teksten, skulle jeg skubbe teksten fremad. Det lod sig da gøre, men billederne flyttede ikke med. Så de skulle flyttes enkeltvis. Filen var efterhånden på mere end en halv GB, så hver gang jeg skulle gemme, tog det for al for lang tid. Jeg skulle jo

Seriffer

er små grafiske tilføjelser til bogstavets krop. Et eksempel på en skrifttype med seriffer er Times New Roman. På dansk beskrives seriffer ofte som "fødder". Seriffer findes på antikva-skrifttyper og forbedrer læsbarheden ved at skabe en sammenhæng mellem bogstaverne, men gør skriften svær at læse, hvis den er meget lille.

Klip fra Wikipedia

videre. Så jeg endte med at ophæve tekstovergangene, hvor det var passende. Og Publisher blev fleksibelt.

Format og layout

Formatet blev A4R. Det er en liggende side. Et lille, lidt anderledes og håndvenligt format. Jeg valgte 3 spalter, fordi spalter er læsevenlige, og datamængden passer sammen med et billede af en person til en spalte. Fonten er 11 og skriften er Times New Roman, fordi bogstaverne har seriffer.

Bogens prøvetryk afslørede, at jeg på trods af alle mine overvejelser havde overset et væsentligt faktum. På grund af forsidebilledet blev bogen nedfotograferet til 75% af, hvad jeg havde forestillet mig. Det har ikke skadet formatet, tværtimod - og skriften er heldigvis stadig læsbar.

Jeg sørgede for, at alle i gruppen fik en bog i det rigtige format med de første 400 sider. Det har været lidt dyrt for

Magnus Elmstrøm og Emilie Christine Charlotte Sandberg

1. generation

Magnus Elmstrøm, søn af Snedker, Johannes Johanneson Elmstrøm og Anna Danielsdotter, blev født 22. sep. 1830 i Bräckne-Hoby, Bräckne, Blekinge, Sverige og døde 12. feb. 1875 i Grenå, Djurs Nørre, Randers, Danmark i en alder af 44 år.

Magnus blev gift med Emilie Christine Charlotte Sandberg 25. jan. 1865 i Gjosing, Sønderhald, Randers, Danmark. Emilie blev født 6. mar. 1833 i Stockholm - Katarina, Stockholm, Sverige, døde 2. apr. 1912 i Auning - Taarup Mark, Sønderhald, Randers, Danmark i en alder af 79 år, og blev begravet 9. apr. 1912 i Gjosing - Gjosing Kirke, Sønderhald, Randers, Danmark.

Ægteskabsnotater: Troløvsedsdokument:

Da Ungkarl Magnus Elmstrøm, efter forevist Skudsmaalsbog født 4 November 1830 i Hoby, Blekinge Len i Sverrig og efter ligelædes forevist Præstættset af 28 December uden Ægteskabsforbindelse ved sin Rejse til Danmark Aar 1855 og vaccineret

Sandberg, efter forevist Skudsmaalsbog født i Stockholm i Sverrig 6 Marts 1833 og ifølge samme Skudsmaalsbog og efter Attest af Pastor P Jensen i Hvarød Sogn, Christianstads Lehn, ugift ved Afrejse 27 Sept. 1855 fra Hvarød Sogn til Danmark, og ligeledes vaccineret, nu agter at indgå Ægteskab med hinanden. Her indestaar vi Under tegnede som forlovere efter Loven for, at ovennævnte Par Folk ikke ere bundne ved noget tidligere Ægteskabslofte,

Ikke ere for nær beslægtede, samt at der i øvrigt ikke er noget tilhinder for deres Ægteskab.

Gjosing Præstegaard 6 Januar 1865

En typisk side fra bogen.

Kirkebog: Ørum, Sønderlyng, Viborg, 1915-1934, opslag 278

Magda døde den 21. november 1927 og begravet den 29. november.

Magda Kristine Christensen, født Nielsen i Stenbergholt, Gjesing sogn, datter af Ane Cathrine Elmstrom - gift med Anders Gjanderup Christensen Møllerup Nørremark, Ørum sogn - Sønderlyng herred.

Sidste fælles bopæl i Møllerup.

Skifteretsattest 22. nov. 1927.

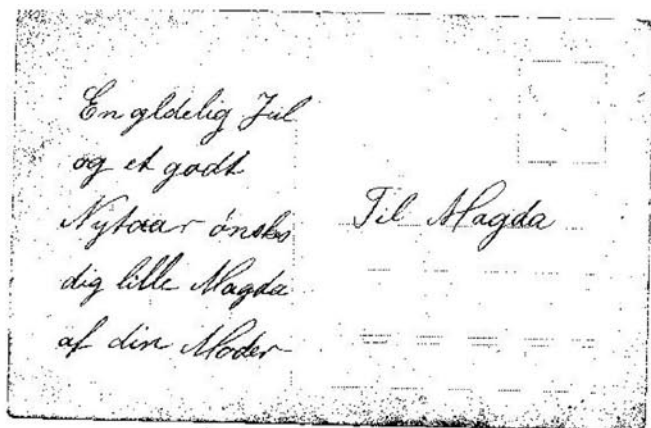
Mangler at finde ud af:

FT 1901. Hvor er Ane Kathrine Elmstrom (har ikke fundet hende i samme sogn som hendes kommende mand)

FT 1901: hvor er Astrid Cathrine Elmstrom?

Dette fører til spørgsmålet:

FT 1901: Emilie Christine Charlotte Sandberg er midlertidig bortrejst fra sin bolig i Nimtofte. Det har helle ikke været muligt at finde hende.

For og bagside af det kort, der satte undersøgelsen i gang: Magda siddende og Kirstine Marie, plejeforældrenes datter.

Her er pigeme nogle tidligere.

år

De ældre generationer.

noget, som ikke er det rigtige. Men pengene er alligevel givet godt ud. For det første har alle kunnet forholde sig til, hvad det er, jeg laver, for det andet har de kunnet rette de mange fejl, der var, og for det tredje har de kunnet vise bogen til deres familier, der således er blevet interesseret i at købe bogen og nye familier blev repræsenteret i bogen.

Billederne

Da vi så prøveeksemplaret besluttede vi, at bogen skal trykkes i s/h. Det giver en helhed mellem de gamle og nye billeder, og prisen for en farveside er 4 x prisen på s/h.

Jeg har ikke behandlet billederne. De er brugt, som de er. Gamle billeder er jo tit ridsede eller andet, og dette indtryk valgte jeg at beholde. Det ville have været meget tidkrævende, hvis jeg skulle bearbejde de mange billeder.

Indhold

1855 er udgangspunktet for vores bog. Men da Larry A. Petersen fra Des Moines havde lagt Elmstrøms historie – bortset fra den danske gren - på mormonernes hjemmeside, blev det muligt med et kort tilbageblik til omk. 1640. Desuden havde Aage Elmstrøm under et besøg i Blekinge i 2008 fået lederen af lokalarkivet i Bräcke-Hoby, Per Fröd-

holm, interesseret, og denne førte Sandbergs historie tilbage til 1500-tallet i Norge.

Selv havde jeg i 2009 fulgt slægten i Småland og Skåne og kunne derfor illustrere med billeder.

Familiens 5 børn har hver sit hovedkapitel i bogen. De fleste i gruppen havde allerede samlet oplysninger om netop sin gren. En enkelt havde lagt oplysninger i et slægtsprogram på sin PC. Disse data kopierede jeg ukritisk ind i mit eget program. Jeg brugte herefter lang tid på at tilpasse oplysningerne til Legacy. De andre oplysninger, der allerede var samlet, lå som små håndskrevne huskesedler. Så jeg brugte også her mange timer på at tjekke data og gøre dem korrekte i forhold til slægtsforskning samt tastede alt ind i Legacy.

Der er nævnt ca. 550 efterkommere i bogen. De personer, vi har billeder af eller historier om, har alle fået mindst én spalte med de vigtigste data og billedet. De øvrige er blot nævnt ved navn og data i deres familiemæssige sammenhæng.

Det viste sig, at alle i gruppen havde historier at fortælle, og at der i skufferne lå breve og dagbogsoptegnelser fra tidligere generationer. Alt dette er med i bogen og er med til at levendegøre familiens historie, som jo også er en fortælling om et lille hjørne i Danmarks historie.

Men ud over de oplysninger, jeg fik, gjorde jeg meget ud af at udfylde hullerne i den enkeltes historie. Her blev kir-

kebøgerne flittigt brugt, ligesom jeg har fundet navne enten på Krak eller Facebook. Herefter har jeg kontaktet pågældende. Nogle har derefter bidraget med billeder og historier, andre har ikke været interesserede.

Hvor mange generationer er med?

Min holdning, da vi begyndte med bogen, var, at 1. generation, Magnus og Emilie, samt 2., 3. og til nød 4. generation af efterkommere, skulle være med. Men i min gren tog de det som givet, at alle skulle være med, og fra anden side blev det nævnt, at de unge også ville være med for at få et ejerskab til bogen og slægten. Så nu er 8. generation også med.

Deadline

Deadline er blevet udskudt igen og igen, for projektet greb om sig for hver enkelt. Det har dog givet det problem, at jeg tit skal bryde teksten om, for at de nye oplysninger skal falde ind i helheden. Og for mig selv er det svært at standse, når jeg nu ved, at jeg mangler den og den oplysning.

Samtidigt kan jeg dog mærke, at jeg er ved at køre træt i det.

Men bogen er nu også blevet til 2 bind med i alt 550 sider. Opdelingen skyldes dels, at formatet - på tværs af papirets taver - gør bogen lidt slasket, hvis der er for mange sider, og dels problemerne med at håndtere den store fil. Prisen for de to bind er i rene trykudgifter under 400 kr.

Derudover har jeg skrevet et 3. bind (120 sider) til mine fætre og kusiner med min farmors slægt, som jeg selv har ført tilbage.

Kilder

Jeg har brugt timer på at søge i kirkebøgerne og i folketællingerne, men der er alligevel ikke kildehenvisninger i bogen. Kun i forordet har jeg nævnt de vigtigste kilder. Jeg havde oprindeligt planlagt at lave en bog eller et bilag med kildehenvisningerne, men efterhånden, som jeg talte med andre Elmstrøm'er, vurderede jeg, at så meget slægtsforskere er familien ikke.

Problemstillinger

Jeg har måske via kirkebøgerne gravet familiehemmeligheder frem.

Det betyder meget for mig, at oplysningerne og billederne i bogen ikke misbruges af andre. At de ikke ukritisk lægges på nettet.

I mit forord skriver jeg om disse overvejelser, ligesom jeg også gør det klart, at jeg ikke udleverer mine filer.

Jeg har også givet bidragyderne ansvaret for de billeder og tekster, som de er kommet med. Om dette er juridisk muligt, ved jeg ikke.

I det hele taget er billeder fra skuffen et lidt ømtåleligt emne. Hvem har retten til billedet? Personen på billedet, fotografen eller dig som ejer?

Skal bogen forsynes med ISBN-nummer eller ej?

Signe Elmstrøm Lauritzen

6. generation

Signe Elmstrøm Lauritzen, datter af Åse Elmstrøm Larsen og Hans Aaløkke Lauritzen blev født 13. maj 1975 i Odense - Odense Universitetshospital, Odense, Odense, Danmark.

Signe blev gift med Steen Rasmussen 22. jun. 2000 i Haderslev, Haderslev, Haderslev, Danmark. Steen blev født 16. jan. 1971 i Åbenrå, Rise, Åbenrå, Danmark.

Cecilie Elmstrøm Rasmussen

7. generation

Cecilie Elmstrøm Lauritzen, datter af Signe Elmstrøm Lauritzen og Steen Rasmussen, blev født 21. aug. 2000 i Haderslev, Haderslev, Haderslev, Danmark og blev døbt 14. jan. 2001 i Haderslev - Hertug Hans Hospitalskirke, Vor Frue Domsogn, Haderslev Danmark.

Andreas Elmstrøm Rasmussen

7. generation

Andreas Elmstrøm Rasmussen, søn af Signe Elmstrøm Lauritzen og Steen Rasmussen, blev født 6. apr. 2002 i Haderslev, Haderslev, Haderslev, Danmark og blev døbt 30. jun. 2002 i Starup - Starup Kirke, Sdr. Starup, Haderslev, Danmark.

Repræsentanter for de unge generationer.

Oplevelser

1. En af ægteparret Elmstrøm-Sandbergs sønner blev gift to gange, idet den første hustru døde i en ung alder. Selvom der var flere børn i begge ægteskaber, var kontakten mellem de to familier ikke-eksisterende.

Men jeg fandt én af de manglende familier og aflagde besøg. De kendte ikke noget til den øvrige familie og blev positivt overraskede over min henvendelse. Ved mit sidste besøg medbragte jeg et gammelt fotoalbum fra det andet ægteskab, og deri fandt de billeder af deres farfar og far.

2. Et postkort fra 1916 førte via Politiets Registerblade til Magnus' brors salg af en ejendom i 1901, og købsaftalen og skødet er kommet med i bogen.

3. Jeg og min mand har kørt Djursland tyndt på de små veje i jagten på billederne af de vigtigste kirker.

4. I et ældre album fandt jeg et billede, som var interessant, idet det var en professionel fotograf, Marie Lassen, i Nimtofte, der havde fotograferet. Jeg fik det forholdsvist nemt ud af albummet, og bagsiden havde fig. tekst: Min gamle Mor, D. Elmstrøm. Så her stod jeg ifølge teksten med et billede af min tipoldemor, Emilie C. C. Sandberg. På nettet fik jeg kontakt med Lennart Nielsen, som har

stor viden om fotograferne. Han kunne tidsfæste fotografen, og min tipoldemor så en kende for ung ud.

PS

Vi ved, at vi vil fortsætte med at ses, for vi falder godt i hak. Har planlagt en tur til Blekinge næste år.

Og så det lidt kuriøse:

- En stor del af os er Rhesusnegativ-negative.
- Nogle af mændene ligner hinanden på tværs af grene.
- Jeg ligner Signe Frandsens datter.
- Jeg/vi kan ikke finde Emilie Christine Charlotte Sandberg født 1833 i Stockholm, hendes datter Ane Kathrine Elmstrøm, f. 1870 i Gjesing, og dennes datter Astrid Elmstrøm, f. 1900 i Århus, samt en anden datter Emilie Margrethe Elmstrøm, f. 1866 i Gjesing, i folketællingerne 1901.

PPS

Har netop sendt bogen til Frede Uhrskov for at blive trykt. Hvad skal jeg nu lave?

Kære medlemmer

Igen engang er det lykkedes at strikke et nummer af medlemsbladet sammen. Med et blandet indhold, som det skal være.

Men garnet til strikketøjet kommer ikke af sig selv. Redaktionen skriver gladeligt, og flere bestyrelsesmedlemmer bidrager også flittigt. Men det er ikke helt det, der er meningen. Bladet er medlemmernes blad, og formålet med det er, at vi her kan udveksle erfaringer og inspirere hinanden på de mange forskellige og brogede felter, som tidens slægtsforskere må bevæge sig rundt i. Men bidrag fra medlemmerne har mindst talt ikke sprængt redaktionens mailboks. På trods af, at den våde sommer næppe kan have holdt mange væk fra tastaturerne!

Vi ser meget gerne flere indlæg "udefra". Og vi vil skyndsomt berolige med, at det ikke kun er store epokegørende nyheder, der fortjener plads i bladet. Her er nogle ideer til, hvad indlæg kunne handle om:

- En hjemmeside ude på det store net, du har haft glæde af.
- Et nyttigt computerprogram, det behøver ikke være et egentligt slægtsprogram – vi bruger også mange andre programmer i vores forskningsarbejde.
- En speciel kilde eller kildegruppe, som dine medforskere måske ikke har fået øjnene op for.

- Forskning i et fremmed land – hvad gør man, hvis man har aner i f.eks. Polen?
- Et godt fif, der gør livet lettere for slægtsforskere – et indlæg behøver ikke at fylde flere sider!
- Har du puslet med en database eller lagt spændende ting ud på nettet?
- En mindre brugt funktion i et slægtsprogram, som fortjener at blive trukket frem i lyset.
- Samarbejde med andre forskere om et projekt – hvordan kommer man i gang?
- Udformning af slægtshistorien – har du gjort det på en lidt anderledes måde?
- Metoden – hvordan fandt du frem til dine aner?
- Slægtshistorier? Jo, vi vil gerne bringe en god historie, men den skal indeholde mere end historien: Noget om vejen til resultatet, brug af særlige kilder eller metoder, som kan inspirere andre.

Du skal ikke holde dig tilbage, fordi du synes, du er uvant med at skrive. På redaktionen hjælper vi gerne med den sproglige udformning og kommasætningen, hvis det er dét, der er problemet.

Husk også, at de forslag og oplysninger, du måtte have lyst til at dele med andre, ikke nødvendigvis skal ligge på et avanceret plan. Vi har rigtigt mange nye forskere, som også har brug for hjælp og inspiration.

Vi glæder os til at høre fra dig.

Redaktionen

Kildeindtastningsprojektet (KIP)

- når mange bække små bliver til en stor å

Af Svend-Erik Christiansen
Hvedebjergvej 24
8220 Brabrand
Tlf. 86 252 252
sec@ofir.dk

Arbejdet med slægtsforskning er blevet meget lettere efter, at vi har fået adgang til "Arkivalieronline.dk", hvor Statens Arkiver har gjort millioner af kirkebogs- og folketællingssider tilgængelige. Vi får nu "bragt" kilderne hjem i vore stuer og sparer derved en masse rejser til arkiverne.

Vi skal dog stadigvæk på traditionel vis sidde og tyde os igennem kilderne side for side for at lede efter de forsvundne slægtninge, og hvis personer blot har bevæget sig en lille smule væk fra det forventede sted, så er det meget tidskrævende og nærmest håbløst at finde dem.

Hvis vi bare havde registre eller afskrifter af disse centrale kilder, så kunne vi spare meget "fælles søgetid".

Kildeindtastningsprojektet

I 1992 tog DIS-Danmark initiativ til at få organiseret afskrifterne og få dem koblet sammen til større søgeenheder - dette udviklede sig til Kildeindtastningsprojektet. Statens Arkiver, og det vil her sige Dansk Data Arkiv, påtog sig den daglige administration af indtastningsarbejdet, koordineringen af indtastningerne, udlån af indtastningsforlæg i form af fotokopier eller mikrokort og tilgængeliggørelsen via DDD.

Mens digitaliseringen (billederne af kilderne i Arkivalieronline) betales af statslige midler, så foretages afskrifterne og korrekturlæsningerne til DDD af frivillige især fra vore egne slægtsforskningskredse. Et kæmpe arbejde er lagt for dagen, og takket være de mange frivillige er store dele af vore folketællinger blevet frit søgbare via nettet. Det er en enestående registerindgang, som vi og kommende slægtsforskere hermed er i færd med at få.

Lidt statistik

Mere end 1000 forskellige personer har hidtil bidraget til projektet - enten som indtastere eller som korrekturlæsere. Af de landsdækkende folketællinger er alt fra årgangene 1787, 1801, 1834, 1840, 1845 og 1850 nu indtastet og søgbart via DDD, mens der mangler mere eller mindre meget på de efterfølgende tællinger op til 1930, som er den nyeste offentligt tilgængelige folketælling. Af figur 1 ses det, hvor langt indtastningerne er ved de enkelte folketællinger.

Antallet af indbyggere i Danmark er vokset kraftig fra tællingen i 1787 (841.806 indb.) og til 1930 (3.550.656 indb.). Lægger man tallene sammen fra alle landsdækkende folketællinger, så drejer det sig om 37 mio. perso-

ner. Omkring 1/3 af disse (ca. 13 mio. poster) er nu afskrevne.

Der er rundt omkring blevet brugt masser af frivillige timer ved tastaturet. Hvis vi f.eks. skulle gøre dette op i arbejdsløn og antager, at en indtaster kan indtaste 60 personer i timen og skulle have en timeløn på 100 kr., så løber det op i over 22 mio. kr.. Dertil kommer korrekturlæsernes arbejde og de øvrige opgaver med koordinering, vejledning osv. Urealistisk er det nok ikke at anslå, at der er udført arbejde svarende til det dobbelte, dvs. 40-50 mio. kr.

I de senere år er der indtastet omkring 500.000 poster årligt - i 2010 blev der f.eks. indtastet ca. 550.000 poster. Der er lang vej endnu med folketællingerne, men som bekendt gør mange bække små en stor å, og jo flere der deltager, des mere kan blive tilgængeligt. Det er tale om hjælp til selvhjælp.

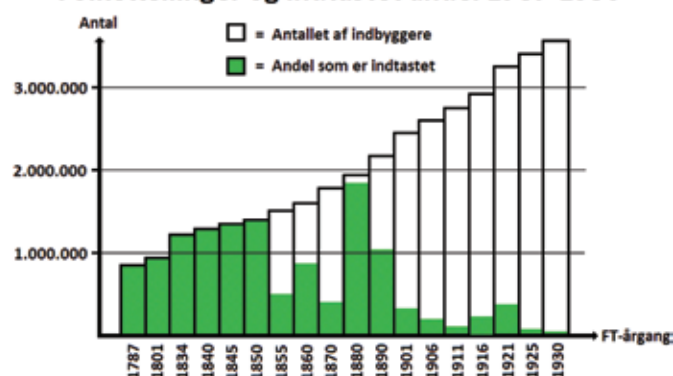
Hvordan bidrager man?

Hvis man vil hjælpe med indtastningerne, så er det bedst at starte med en henvendelse til Dansk Data Arkiv, hvor John Hvidkjær er kontaktpersonen (tlf. 6611 3010). Her kan man høre nærmere om, hvad det går ud på, og hvorledes man kommer i gang.

Som antydnet er der masser af folketællingslister, som endnu ikke er indtastet, og det er som regel let at finde ledige sogne, der i omfang og læselighed svarer til den ønskede udfordring. Som regel kan man også finde ledige sogne i områder, hvor man f.eks. i forvejen har særlige slægtsmæssige interesser.

For at få ens strukturerede afskrivninger benyttes særlige indtastningsprogrammer. Der anvendes i øjeblikket to

Folketællinger og indtastet andel 1787-1930

Figur 1. Oplysningerne stammer fra www.ddd.dda.dk/kipoversigt.htm

forskellige programmer (begge lavet af frivillige). Det drejer sig om programmet "WinKip", som primært bruges til folketællingerne op til 1890, og programmet "KIIP_FT", der benyttes til de nyere tællinger (1901-1930). Indtastningsprogrammerne er naturligvis gratis.

Det overvejes i øjeblikket, om der skal laves en online-mulighed for indtastninger svarende til den, som er benyttet ved "Nygårds sedler" og ved "Københavns Politiprotokoller", men det er lidt mere indviklet her, hvor de enkelte sider i tællingerne ikke er helt uafhængige, men ofte har gennemgående oplysninger.

Til at indtaste efter kan der fra Dansk Data Arkiv udlånes mikrokort til og med årgang 1890, men for at benytte denne mulighed kræver det, at man har adgang til et læseapparat. DDA har i begrænset omfang også mulighed for at lave papirudskrifter, hvis man ikke har apparatur til at læse mikrokortene. Når det drejer sig om tællingerne fra 1901 og frem, har DDA ikke indtastningsforlæg at udlåne, og der må henvises til Arkivalieronline. Det skal lige nævnes, at nogle lokalarkiver faktisk har erhvervet mikrokort af de nyere tællinger fra deres egen områder, og her kan man måske indgå et samarbejde.

Hvad med kirkebøgerne?

Har man mod på at give sig i kast med afskrifter af eller registre til de mere komplicerede kirkebøger, så er det også muligt. Indtastningsprogrammet "KIIP" giver nemlig

mulighed for at indtaste kirkebøger. Der har gennem årene været meget lidt fokus på afskrifter af kirkebøgerne, hvilket bl.a. skyldes, at de er meget mere forskellige i indhold end folketællingerne.

Men i de sidste par år er der også begyndt at ske noget med kirkebøgerne, og efterhånden er der blevet indtastet næsten 400.000 kirkelige handlinger. Dette er kun en brøkdel af alle kirkebøger, og her er der meget, meget langt til vejs ende.

De nærmeste mål

Folketællingen 1880 nærmer sig sin afslutning, og det ser ud til at blive den næste, som bliver færdigindtastet. Lige nu er mere end 96 % indtastet. Hvis alt går vel, vil den være indtastet i foråret 2012. De næste tællinger, der vil blive foreslået indtastede, er folketællingen 1860 (den sidste i det sønderjyske område indtil genforeningen i 1920) og folketællingen 1901, som er den første tælling med præcise fødselsdatoer samt en række andre nye oplysninger.

Har du lyst og tid til at give en hånd med, så kontakt som nævnt ovenfor Dansk Data Arkiv.

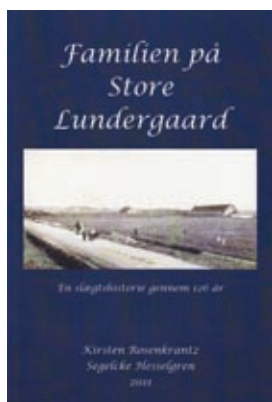
Aktuelle links:

Dansk Demografisk Database: www.ddd.dda.dk

Grafisk oversigt over indtastningerne:

www.dis_danmark.dk/kipkort/index.php

Familien på Store Lundergaard

Vi bringer i disse år en del stof om at skrive slægtsbøger her i bladet. Ingen tvivl om at det er en sag, der optager en del medlemmer. Mange er kommet så langt i deres forskning, at spørgsmålet om, hvordan man kan formidle sine fund ud til en større skare, trænger sig på. Og naturligvis vil vi gerne være med til at formidle erfaringer og ideer medlemmerne imellem.

I foråret fik redaktionen tilsendt et lille hæfte Familien på Store Lundergaard, skrevet af DIS-medlem Kirsten Rosenkrantz Segelcke Hesselgren og udgivet på forlaget Kahrius. Det er en nydelig lille udgivelse, pænt trykt på ordentligt papir og forsynet med mange gamle familie billeder og klip fra aviser. Også ISBN-nummer er den udstyret med, det er altså en "rigtig" udgivelse, der kan tjene som eksempel på, at det skam godt kan lade sig gøre at få udgivet en slægtshistorie!

En gårds historie

Forfatteren har valgt at koncentrere sig om en enkelt gårds historie i den periode, hvor den har været i hendes slægts eje, fra den blev købt i selveje 1783 til den blev solgt ud af familien i 1908. Gården, Store Lundergaard, lå i Skt. Hans sogn ved Hjørring, og der lægges ud med et kort tilbageblik til middelalderen, hvor den var en herregård. Vi hører om en driftig forvalter, der vover springet og bliver gårdejer, og hans efterfølgere på gården; anmelderen kunne godt have ønsket sig lidt mere "kød" på disse personer, det bliver langt ned ad vejen ved basale oplysninger om vielser og barnefødsler. Først med de sidste generationer inden salget i 1908 folder historien sig ud med gode beskrivelser af dagliglivet på Lundergaard. Her er der breve, nekrologer og andre kilder at trække på.

Sidst i hæftet, der er på 30 sider, er indsat en smukt håndskrevet anetavle, der viser 5 slægtled på gården.

Familien på Store Lundergaard kan købes gennem boghandlen eller via forlagets webshop:

<http://kahriusshop.dk/produkter/10-min-egen-bog/>

Prisen er 125 kr.

Kathrine Tobiasen

Hjemmesider uden besvær - for Mac-folket

Kathrine Tobiasen

Korsagervej 13

8900 Randers

Tlf. 64 64 51 06

tobiasen@dis-danmark.dk

Rigtigt mange af tidens slægtsforskere præsenterer deres forskning på en hjemmeside. Det er billigt, og man når hurtigt ud til sin målgruppe, sammenlignet med alternativet for få år siden, at skrive og få udgivet en slægtsbog.

Derfor går endnu flere sikkert rundt og ønsker sig en hjemmeside.

Det koster ikke alverden, og gennemslagskraften er pæn, via Google skal de interesserede nok finde frem til én. Men hvordan gør man? Er det ikke uoverskueligt at få en hjemmeside stablet på benene? Skal man ikke være noget af en nørd?

Slægtsprogrammets hjemmeside

Ethvert slægtsprogram af nogenlunde ny dato og med en smule respekt for sig selv kan gøre en del af arbejdet. Her er man dog bundet af programmets måde at gøre det på – smid alle personer i slægtsdatabasen ud i den opstilling, som programmet nu engang kan præstere. Det er ikke sikkert, at det lige er sådan, man helst vil have det?

En anden mulighed er foretagender som 1-2-3 hjemmeside, der tilbyder faste skabeloner, som man kan fylde ud med sit eget indhold. Igen skal det foregå inden for de rammer, skabelonerne fastsætter.

HTML-koder?

Vil man have frie hænder til at udfolde sig, må man i gang med mere avancerede programmer, hvor det i hvert fald vil være en fordel med et vist kendskab til html-koder og andre afskrækkende finesser. Eller er det?

Jeg har fundet et program, som gør det supernemt at lave hjemmesider, forstået på den måde, at det tillader brugeren at glemme alt om bagvedliggende koder og bare koncentrere sig om selve indholdet, og hvordan man kan præsentere det klart og indbydende. Man formulerer sine tekster og finder sine billeder og lader programmet om resten. Og resultatet tager sig pænt ud.

RapidWeaver

Programmet hedder RapidWeaver og findes desværre kun i Mac-version. Er man Windowsbruger kan præsentationen her forhåbentlig inspirere til at gå på udkig efter noget lignende til PC.

RapidWeaver kan hentes direkte hos producenten Real-mac Software eller købes i Apples App-store. Installation foregår gnidningsløst, og man er straks klar til at gå i gang

med at væve en hjemmeside. I startvinduet inviteres man til at se små videoer, der kan hjælpe med de første skridt (*Tutorials* kaldes de – ligesom programmet i øvrigt er de desværre engelsksprogede), og efterhånden som man får lavet sine egne sider, vil de lægge sig som knapper under *Recent projects* på startside. Det er bare at klikke på dem, hvis ærindet er at redigere i dem.

Kom i gang

Klik på *Create new project* for at komme i gang. I næste skærbillede kan man indtaste de grundlæggende oplysninger om siden: Titel, evt. slogan, kontaktadresse, web-adresse m.v. – det kan også vente til senere. Dernæst klikker man på *Add Page* og får præsenteret de forskellige side-typer, som RapidWeaver tilbyder, bl.a. blog, fil-delings-side og fotoalbum. I de fleste tilfælde vil siden *Styled text* (en ren tekstside) være det naturlige valg.

Du får nu en blank hvid side og kan gå i gang med at traktere tasterne. Ved første øjekast ser det måske lidt tamt ud med en tekst uden dikkedarer, men i bunden af siden finder du knapper til formatering af teksten (fed, kursiv, punktopstilling m.v.). Det er også her du vælger forskellige overskrift-størrelser, farver og justering af tekst og billeder; er du ikke tilfreds med standardfonten, vælger du blot en anden blandt *Format-menuens Web Safe Fonts* (skrifter som enhver browser vil kunne vise).

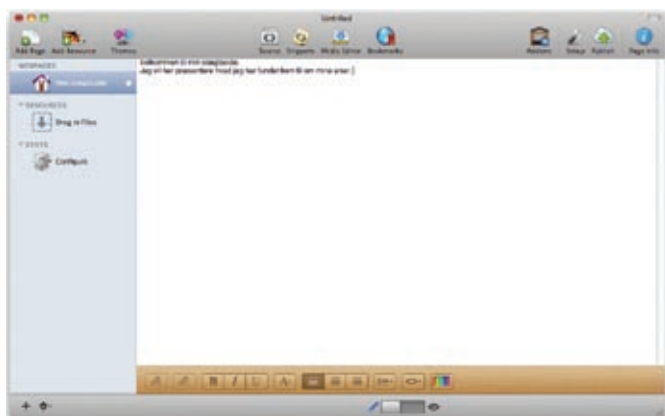
Billeder og temaer

Naturligvis skal siden pyntes med billeder; det er igen meget simpelt. Du finder frem til billedet på din harddisk, trækker det ind på den plads, du har tiltænkt det, og drop-per det her. Du kan siden afgøre, om billedet skal passes ind i teksten eller stå alene. Et dobbeltklik på billedet gi-

RapidWeavers startside. Projekterne ligger til højre

RapidWeavers arbejdsplads: Skrivefeltet med formateringsmulighederne fornedet.

ver adgang til at skalere billedet, rotere det og forsyne det med ramme og/eller skygge.

På et tidspunkt når vi til det sjove: Der skal vælges tema. Klik på *Themes*-knappen og 47 forskellige layoutforslag toner frem. Du kan vælge dit tema helt fra starten af, men det er en god idé at have en side nogenlunde klar – det giver den bedste fornemmelse for, hvordan din hjemmeside kommer til at tage sig ud. Temaudvalget har virkelig noget for enhver smag, fra det helt enkle til det muntre eller lettere overbroderede. Hvert tema har sin egen måde at organisere undersider og vise overskrifter m.v., så man bør prøve sig lidt frem. Inden for de enkelte temaer er der muligheder for selv at rette til efter egen smag og eget behov. Du kan til enhver tid skifte tema, hvis du trænger til forandring. Det skal måske lige tilføjes, at et tema dækker alle de undersider, man måtte have brug for at oprette. Det sikrer sammenhæng i siden.

Disse forskellige side-typer kan man vælge imellem, når man vil oprette en ny side.

Nye sider

At koble nye sider på er så let som et knips med fingrene. Klik på *Add Page* og vælg sidetype. Herefter er det op til dig at fylde indhold på. Du kan lave så mange sider, du har behov for og lyst til, og du kan ændre i rækkefølgen ved simpelthen at trække en side til en ny placering. Du kan gøre en side til underside ved at trække den hen på den overordnede sides ikon, og du kan fortsætte med at lave undersider til undersiden. Firmaet fraråder at drive spøgten længere end til 3 niveauer – af hensyn til overskueligheden. Ligegyldigt hvad du gør, sørger det valgte tema for at vise sammenhængen på websiden.

Er siden så stor, at det vil være en ide med et sitemap, ligger denne mulighed også klar. Vælg under *Add Page* siden *Sitemap* og Rapidweaver klarer resten for dig.

Sidebar

Programmet har som standard en *sidebar* (en ekstra spalte), som kan placeres enten i højre eller venstre side, eller du kan udelade den. Du kan bruge den til supplerende oplysninger, billeder, links – ja, lad bare fantasien råde. Du får adgang til den ved at klikke på knappen *Page Info*, der også rummer flere andre muligheder for at redigere i opsætningen.

Det er spændende at udnytte Googles gratis og meget detaljerede analyser af besøg på siden. Også her tager RapidWeaver dig omsorgsfuldt i hånden, og opsætningen af denne service er let som fod i hose. Programmet hjælper med at hente de nødvendige koder, og du skal bare indsætte dem i det dertil beregnede felt. Herefter kan du jævnlige gå ind og tjekke, om du har haft visit fra Assens eller Australien på din side, hvor megen tid, de besøgende har tilbragt – og hvor meget, de har været omkring på si-

Et udsnit af de mange forskellige temaer, der følger med RapidWeaver.

En slægtshjemmeside er på vej.

den. Samt mange andre interessante oplysninger om trafikken på siden.

Ud på nettet

Når hjemmesiden er færdig, står tilbage at lægge den ud på nettet. Har du som Mac-bruger en MobileMe-konto, kan du bruge den serverplads, der er inkluderet, til formålet. Og det er bare at trykke på en knap for at ekspedere den samlede side op.

Har du ikke et sådant abonnement, må du skaffe dig plads på et webhotel, hvis da ikke din Internetudbyder stiller plads til rådighed. Det er ikke alle, der som TDC har afskaffet denne service. Under alle omstændigheder har du brug for adressen på dit websted og dine adgangsko-

der. Dem taster du ind i de relevante felter, hvorefter du trykker på *Publish*. Har du meget stof på din side, kan det tage lidt tid, men når du siden ændrer eller tilføjer nyt, finder RapidWeaver selv ud af kun at lægge det ny-redigerede op, ligesom programmet selvfølgelig husker upload-oplysningerne for dig.

Addons

For mere erfarne websnedkere er der mange muligheder for mere avanceret leg i form af et væld af *Addons* – ekstra programmer, som forskellige firmaer eller personer har udviklet, og som man kan udvide med. Der er ligeledes nye temaer, hvis man ikke skulle finde noget tilfredsstillende mellem de 47, der følger gratis med. Alt sammen ligger det på Realmacs webside www.realmacsoftware.com.

Hvis det ikke allerede fremgår tilstrækkeligt tydeligt af anmeldelsen, vil jeg slutte med at sige, at jeg har haft stor glæde af at arbejde med programmet. Det er dejligt og inspirerende, at man trygt kan bruge sit krudt på det budskab, man ville have frem, i sikker forvisning om at alle de tekniske finurligheder er under kontrol, og at det hele bare fungerer. Et resultat af arbejdet kan ses ved at klikke ind på Slægts- og Egnshistorisk Forening Randers' hjemmeside på adressen www.slægtranders.dk.

RapidWeaver koster ca. 470 kr. og kræver en Mac med styresystem OS X 10.5.8 eller senere. Du kan prøve programmet, inden du beslutter dig for at spendere penge på det, idet en gratis version kan downloades fra firmaets hjemmeside.

Et must for alle slægtsforskere

Danmarks førende og ældste slægts- og personalhistoriske tidsskrift er blevet udgivet siden 1880 og bringer altid spændende artikler for danske slægtsforskere.

Bliv medlem af Samfundet for dansk genealogi og Personalhistorie for 250 kr. om året og få tidsskriftet tilsendt. Det udkommer ca. maj og december.

Læs mere på www.genealogi.dk eller indmeld dig direkte på indmeld@gmail.com

PERSONALHISTORISK
TIDSSKRIFT 2009:2

SAMFUNDET FOR DANSK GENEALOGI OG PERSONALHISTORIE

Der er længe længe til

Af Gitte Christensen
Rebæk Søpark 3, 622
2650 Hvidovre
tlf. 36 44 97 47
gsc@ofir.dk

Der er adskillige måneder til det bliver jul, og alligevel kommer der snart julebroderier i ugebladene. Selv i Slægt & Data bliver du allerede nu belemret med en artikel om jul, med mindre du skynder dig at springe den over.

Der er længe til jul, men enhver, som har skullet brodere en juleløber til julebordet eller har skullet lave en julekalender, ved, at det kan tage lang tid at forberede sig til december.

De første danske papjulekalendere kom omkring 1930, så mange af os har som barn siddet og studeret de farvestrålende papjulekalendere, som enten blev købt eller hentet gratis hos byens handlende.

Forventningsfulde har vi studeret lågerne, så vi vidste, hvor næste dags låge sad, så man var sikker på, at man kunne finde den næste morgen.

Julekalender fra begyndelsen af 1940'erne

Slægts-julekalender

Du kan lave en julekalender, hvor du præsenterer noget af den viden, du har om slægten. På din hjemmeside har du mulighed for at lave en julekalender. Det tekniske er ikke så svært, det bliver mere tidskrævende, når du skal lave 24 elementer at putte ind bag lågerne.

Hvad skal julekalenderen indeholde?

Kun din fantasi sætter grænser. Overvej at lave en liste med forslag til, hvad der kan gemme sig bag lågerne. Du kan eksempelvis have lydfiler, slideshows, collager, statistik og almindelig tekst. Det behøver ikke udelukkende være historier om anerne, det kan også f.eks. være små historier om, hvordan du oplevede julen, da du var barn.

Dokumenter med relation til forsvaret

Collage med dokumenter vedrørende soldaterlivet

Hvordan laver du en julekalender?

Jeg har valgt at gøre således:

Jeg har fundet et billede, som har et julemotiv. Det har jeg lagt ind i Word. Herefter har jeg formateret billedet. Det gør du ved at højreklikke på billedet og vælge Formater billede.

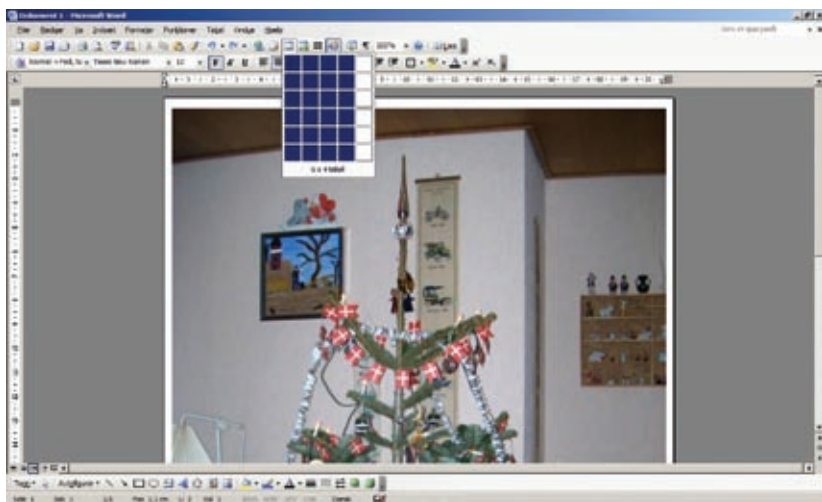
På fanebladet Størrelse kan du bestemme billedets størrelse langt mere præcist, end hvis du trækker i det for at gøre det større. På fanebladet Layout vælger du Bag tekst. Du vælger, at billedet skal være bag tekst, fordi du gerne vil skrive oven på billedet.

Lav et linjeskift. Billedet flytter sig lidt ned, men det flytter du bare op igen.

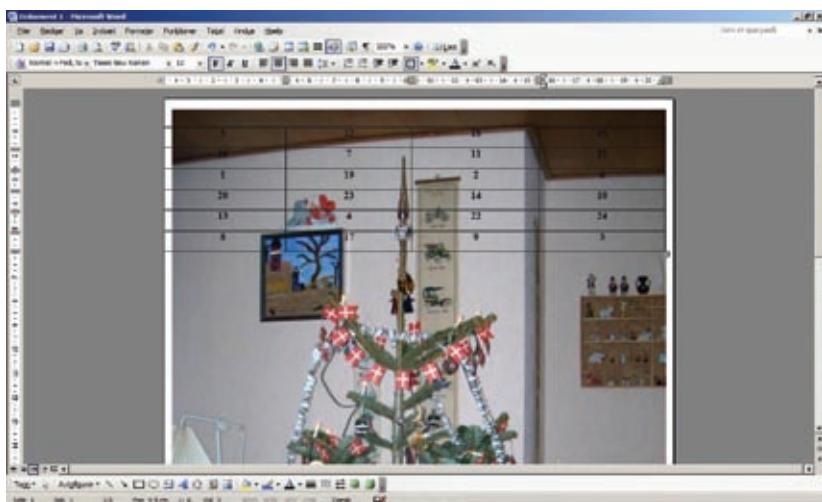
Nu sætter du en tabel ind. Lav 24 felter, så det kommer

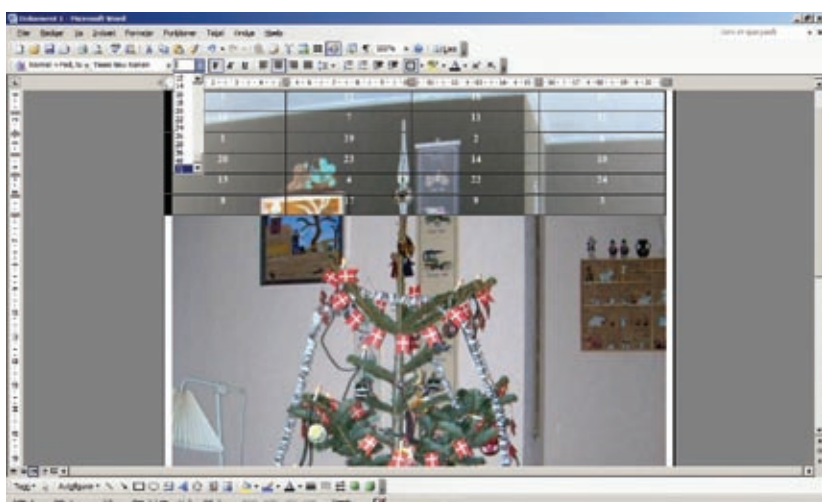
Fotos af søskende

Indsæt tabel

Skriv tallene inden i en tabel

Marker tabellen og gør tallene større

Statistik kan være interessant. Undersøg, hvilken måned dine aner er født, og hvornår de døde

til at passe med de 24 dage, julekalenderen skal åbnes.

Skriv tallene 1-24 ind i din kalender. Tabellen fylder ikke hele billedet. Marker tabellen og gør tallene større. Vælg en størrelse, som passer til dit billede. Herefter kan du vælge en anden farve, hvis tallene ikke skal være sorte.

Du kan vælge at gøre tabellens streger usynlige, hvis du synes, at det er pænere.

Til sidst skal der sættes links til dine filer, og julekalenderen lægges op på din hjemmeside.

Styr nysgerrigheden

Ikke kigge!

Mange er nysgerrige, og det kan være fristende at åbne julekalenderens låger for tidligt. Det kan du styre ved først at sætte linkene den samme dag, som lågerne må åbnes eller evt. aftenen før.

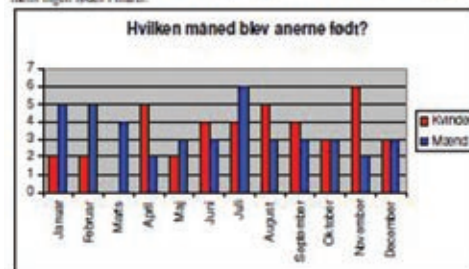
Du kan sagtens have filerne liggende klar, så det kun er det sidste link, som skal sættes. Du kan eventuelt lave en fil, hvori der står, at filen endnu ikke er lagt op.

Har du ingen hjemmeside?

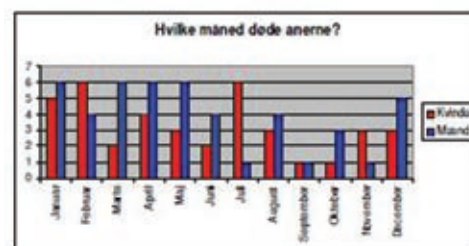
Det materiale, som du ville have lagt på en hjemmeside, kan du sende i en daglig mail til dem, som du mener, er interesserede. Husk, at skrive i den første mail, at de skal give dig besked, hvis de ikke er interesse-

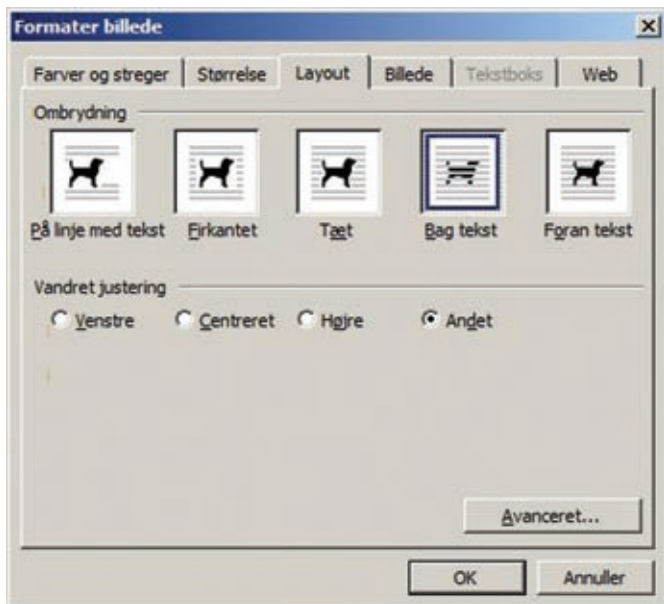
Måneder

Herunder kan du se, at der bliver født flest børn i juli, august og november, mens der fødes færrest børn i marts måned. Det er pådsigt, at der i november fødes flest piger, mens ingen fødes i marts.

Der er flest, som dør i januar, februar og april, mens færrest dør i september. Ifølge Dansk Socialhistorie følger dødeligheden uensartet på året forskellige måneder. I perioden 1790-1870 er de store dødeligheder marts, april og maj, hvor over 1/3 af de årlige dødsfald indbefatter. I august, september og oktober dør der relativt få, idet der i disse måneder kun dør 1/5 af det årlige antal. (kilde: dansk socialhistorie nr. 41 17)

Formater billede

Du må ikke åbne lågerne for tidligt!

Der grubles over, hvad der skal være i denne låge.

Du må ikke åbne lågerne endnu

rede i at modtage en julekalenderhilsen fra dig de første 24 dage i december.

Kender du nogen, som ikke bruger mail, men som er interesseret i at læse om slægten? Du kan vælge at printe ud (så er lydfile og film en dårlig idé!) og lægge i 24 kuverter, som anbringes i en kurv eller pose.

Se i praksis

For at kunne skrive denne artikel har jeg lavet links til nogle af mine låger. Så har du behov for at se nogle af denne artikels illustrationer, kan du gå ind på min hjemmeside.

Bag lågerne 3, 11 og 16 er der mest at se, resten må I vente med at se, til vi når til december. Godt der er længe til, for der er meget, der skal laves inden da!

Der er endnu ikke lavet et link fra hjemmesiden til julekalenderen, men julekalenderen kan se på:

<http://gittes.eu/julekalender.html>.

PS. Lågerne er lang tid om at åbne. Fra du klikker på linket, går der nogle sekunder, hvilket kan føles som lang tid.

Bruger du browseren Firefox, bliver du bedt om at vælge filtype. Alle de nuværende låger gemmer på en pdf-fil.

Mac-brugere har tilsyneladende problemer med helt at åbne julekalenderen.

Sådan kan en julekalender se ud

Reparation af gamle billeder

Henning Karlby

Rylevej 8,
5464 Brenderup, Fyn
Tlf. 64 44 28 08
karlby@privat.dk

Jeg har en hjemmeside, hvor jeg fortæller om min forskning. Via denne side har andre slægtsforskere fundet frem til mig. Dette har været fantastisk, idet nogle af disse kontakter havde billeder af en gren af familien, hvor jeg overhovedet ikke havde billeder. Et af de billeder jeg modtog fra nogle af disse slægtsforskerkollegaer, var beskadiget.

Nu har jeg et lille kendskab til billedbehandling, som jeg herefter vil indvie dig lidt i. Et af billederne så ud, som om det havde været foldet. Se figur 1.

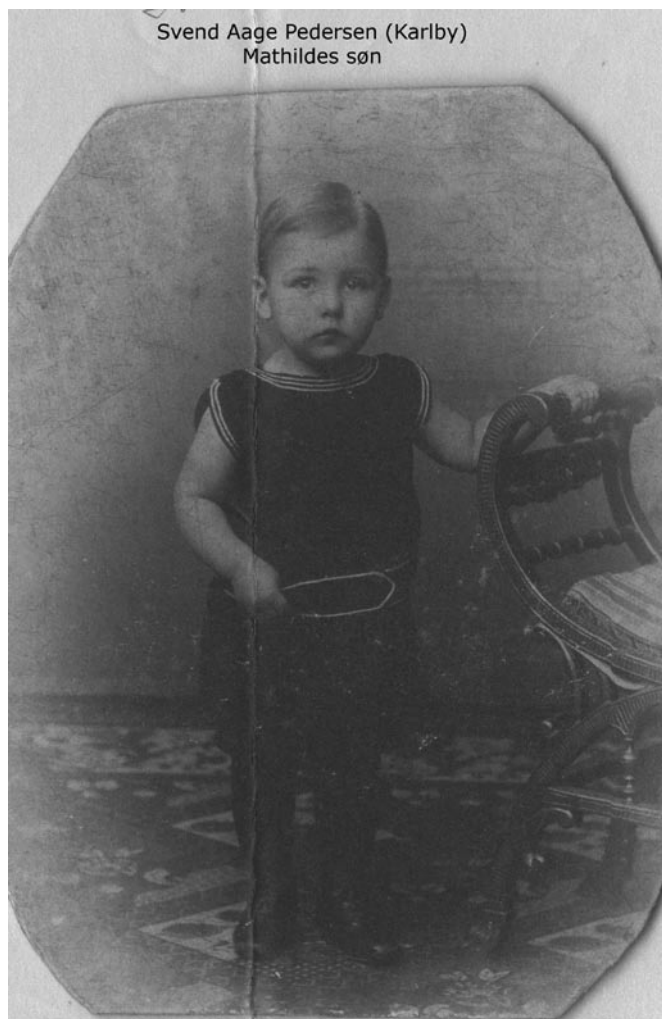
Til det følgende har jeg anvendt Photoshop Elements version 7. Photoshop Elements er nået til version 9, det

betyder, at hvis du har version 8 eller 9 eller en af de store udgaver af Photoshop CS, kan metoden, der beskrives i det følgende, også anvendes.

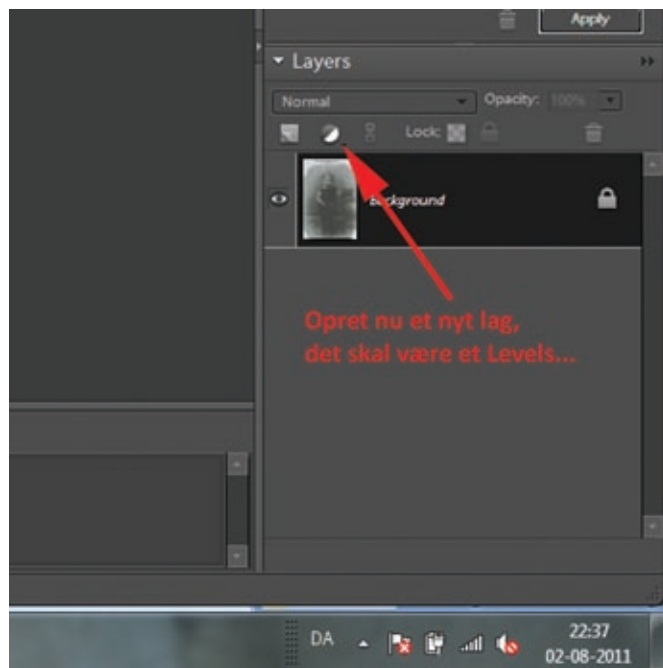
Forbedring af kontrasten

Billedet er meget kontrastløst, det første trin bliver derfor at få lidt kontrast frem i billedet samt måske give det lidt bruntoning. Nede i højre side af programmets Arbejdsbord skulle der være et vindue, der hedder *Layer* (Lag), se figur 2. Her skal du klikke på cirklen, der ligner en måne, hvor halvdelen er hvid og den anden halvdel er sort, knappen hedder *Create Adjustment Layer* (Opret korrektionslag), vælg her *Levels*. Derved fremkommer et vindue, som vist i figur 3. Du kan også finde funktionen i menuen *Layer - New Adjustment Layer - Levels...* - Giv laget et navn f.eks. "Kontrast", derpå fortsættes som ovenfor forklaret.

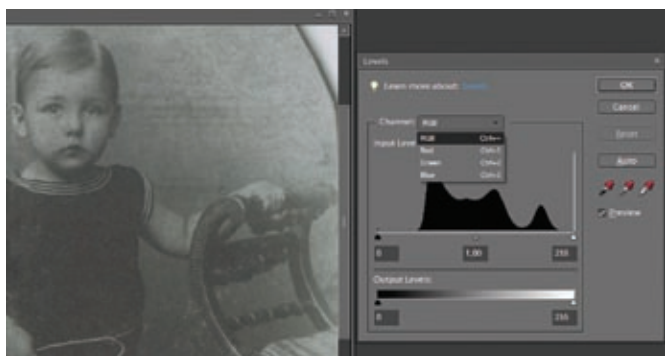
I dropdown boksen, der hedder *Channel* (Kanal), skal du nu vælge *Red*. Du skal flytte den sorte trekantede markør til venstre under histogrammet, mens du flytter med markøren, skal du holde [Alt]-tasten nede. Når du nu flytter markøren, bliver billedet rødt; nu flytter du, indtil der begynder at kunne ses sorte pletter i den røde farve, derpå

Figur 1. Eksempel på billede der er blevet beskadiget i årenes løb.

Figur 2. Opret nu et nyt korrektionslag af typen Levels..

Figur 3. Juster nu de tre farvede kanaler en efter en. Dertil anvendes den hvide og den sorte trekant under histogrammet.

er den nået til sin bedste position. Når du derpå tager fat i den hvide trekant til højre, bliver billedet sort. Nu holder du igen [Alt]-tasten nede, mens du flytter markøren mod venstre, indtil der dukker røde prikker op i selve billedet. Bemærk, at hvis der er en hvid kant omkring selve billedet, vil kanten hurtigt blive rød, fortsæt derpå indtil de røde prikker fremkommer i selve billedet. Nu gøres det samme med både den grønne og blå kanal. Du har nu fået den bedst mulige kontrast frem i billedet. Når du flytter den sorte trekant på ovennævnte måde vil de mørkeste felter i billedet netop blive "sorte". Når du flytter med den hvide trekant, vil netop de lyseste pletter blive "hvide". Hvis billedet ikke har farvestik overhovedet, kan du "nøjes" med at korrigere RGB-kanalen. Du kan til tider opleve, at systemet, som er beskrevet herover, ikke altid fungerer. Du kan komme i den situation, at den sorte og den hvide trekant næsten kommer til at stå ved siden af hinanden. Det sker, hvis du f.eks. sidder med en fotokopi af et billede, så er der stort set ingen gråtoner i billedet, men kun sort og hvidt, så vil denne metode ikke kunne anvendes. Der skal således være en passende mængde gråtoner i billedet, for at metoden fungerer.

Den ovenfor beskrevne metode til fremkaldelse af den optimale kontrast virker også på farvebilleder.

Bruntoning af billedet

Hvis du nu kunne tænke dig at bruntone billedet, går du til den grønne kanal og flytter den midterste markør mod venstre, således at billedet får et grønligt skær, derpå går du til den røde kanal og flytter ligeledes den midterste markør mod venstre, nu får billedet et brunligt skær. Flyt nu på den grønne og den røde kanal, indtil du har fået den ønskede brunlige tone af billedet. Denne metode kan også anvendes til korrektion af farvestik i et farvebillede, i det tilfælde trækkes den midterste markør mod højre for at dæmpe et farvestik eller mod venstre for at forstærke komplementærfarven.

Du kunne godt have fjernet skaden først, men det er

ikke hensigtsmæssigt, for når der trækkes kontrast frem i billedet, vil evt. rester fra en retouchering komme tydeligt frem, og derpå skal du over resterne af skaden en gang til. Når du er tilfreds med kontrast og farve, skal du op i menuen og vælge *Layer*, derpå går du ned for nede i menuen og vælger *Flatten Image* (Smelt lagene sammen).

Reparation af en skade

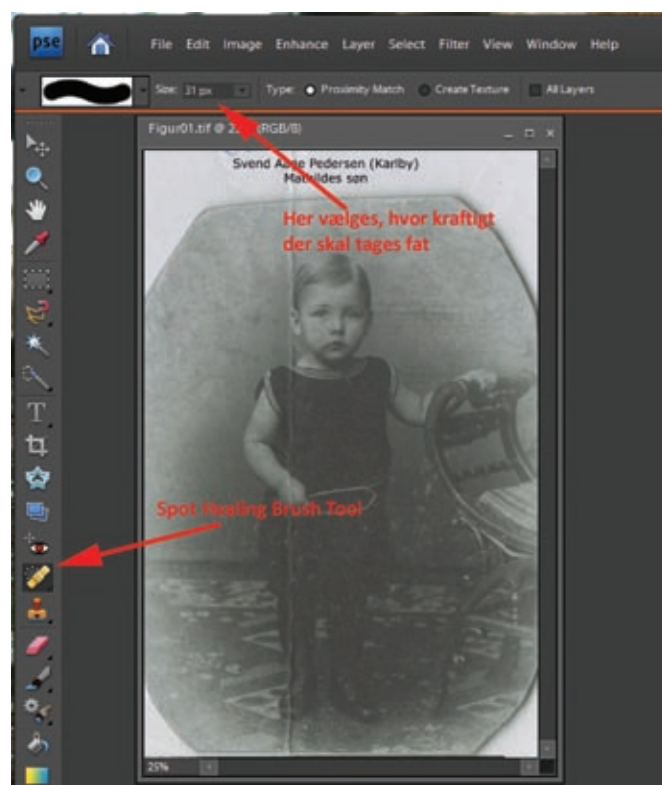
Nu kommer opgaven med at få fjernet folden (skaden på billedet) uden at ødelægge personen på billedet.

Du skal nu ud i "værktøjskassen", som normalt er placeret til venstre på "arbejdsbordet". I værktøjskassen vælger du *Spot Healing Brush Tool* (Plet reparations pensel værktøj), se figur 4. Når værktøjet er valgt, skal du op i menuen over billedet og vælge størrelsen af værktøjet, i begyndelsen kan du roligt vælge en stor pensel.

Nu starter du med at prikke én gang på folden, derved forsvinder folden der, hvor du klikkede med penslen, og der hvor folden var, har billedet fået samme udseende som baggrunden omkring pletten, du lavede med penslen. Nu kan du forsøge at male lidt. Hvis du på et tidspunkt får et uønsket resultat kan du taste [Ctrl]+[z] eller klikke på knappen [Undo]. Derved går du et skridt baglæns.

Hvis du vil zoom ind på billedet for lettere at kunne styre penslen, taster du blot [Ctrl]+[+], vil du zoome ud taster du [Ctrl]+[-].

Du vil opdage, at når du nærmer dig hovedet, begynder du pludselig at få håret tegnet uden for drengens hoved. Værktøjet virker på den måde, at programmet samler pixel

Figur 4. Til venstre på arbejdsbordet finder du værktøjskassen.

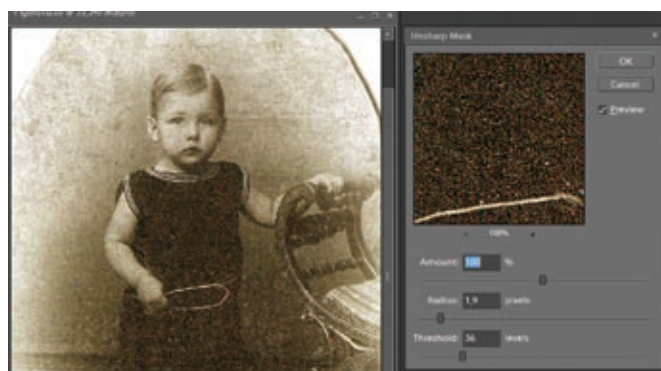
Figur 5. Her er noget af håret kopieret ud på baggrunden. For at undgå dette, skal penslen gøres mindre.

sammen rundt om penslen og anvender dem inden for penslens afgrænsning. Det betyder, at når du nærmer dig hovedet eller tøjkanter mv., skal du gøre penslen mindre. Derpå skal du sørge for, at du får "oplysninger" med fra begge objekter, når du skal reparere omkring grænserne. Se figur 5, hvor noget af håret er kommet ud på baggrunden. Du kan også reparere almindelige ridser i billedet.

Når du maler med penslen, kan du prøve både at køre på langs af skaden og se, hvad der sker. Prøv derpå at køre på tværs af skaden samt prøv at male en klat. Du vil hurtigt opdage, at de tre muligheder giver forskellige resultater. Du skal derpå anvende den mulighed, der giver det bedste resultat på det sted, du er nået til i reparationen. Jeg sluttede med en penselstørrelse på 10 px. Hvor pænt et resultat, du får ud af dit arbejde, vil afhænge af, hvor meget tid du vil bruge på reparationen.

Forbedring af skarpheden

Sluttelig kan du give billedet lidt mere skarphed. Gå op i menuen og vælg *Enhance*, derpå går du ned i menuen og vælger *Unsharp Mask*... *Unsharp Mask* er et udtryk, der kommer fra trykkerbranchen. Teknikken blev opfundet ved et uheld. Når man trykker med farver, trykkes der af flere gange, hver gang med en ny grundfarve. En af teknikkerne var kommet til at skubbe en af de farvede masker en lille smule. Da trykket var færdigt, var resultatet bedre end originalen. Derved opdagede man, at ved at lave en uskarphed kunne man få et bedre resultat af trykkeprocessen. Det er denne teknik, du kan anvende i et billedbehandlingsprogram. Navnet Uskarphedsmaske er hængt ved, selv om det er ulogisk, at en forbedret skarphed laves med en Uskarphedsmaske. Når du starter funktionen, fremkommer et dialogvindue, se figur 6. Hvis billedet skal trykkes, kan du godt tage hårdt ved, men er det et billede,

Figur 6. I vinduet *Unsharp Mask*, skal der være flueben ved *Preview*, så kan du se hvilken indvirkning det du laver i vinduet har på dit billede. *Amount* kan i dette tilfælde godt trækkes til 100%, *Radius* til 1,9 pixels og *Threshold* til en passende værdi.

du skal bruge på en hjemmeside, dvs. et digitalt billede, skal du være lidt mere forsigtig.

Amount (Mængde) bestemmer, hvor meget der tages med, mens *Radius* (Radius) bestemmer, hvor mange pixels der flyttes på masken, *Threshold* (Tærskelværdi) holder igen i effekten, dvs. glatter lidt ud.

Til sidst skal du overveje, om du vil genskabe et firkantet billede. Toppen af billedet er forholdsvis let, fordi baggrunden er ensfarvet. Du skal ud til venstre og finde en knap, der ligner et Stempel. Hold musetasten nede og vælg *Clone Stamp Tool* (Kopi Stempel Værktøj). Når du har valgt værktøjet, skal du op i menuen for Stempellet og vælge størrelse. Sæt den f.eks. til 50. Nu peger du på et sted, som har den farve, du gerne vil kopiere. Hold [Alt]-tasten nede, når du peger på stedet. Når du derpå slipper [Alt]-tasten, vil du have en malepensel. Når du derpå flytter rundt med penslen, vil det sted, du markerede, begynde at flytte sig i takt med, at du flytter din pensel. Dvs. du nu vil male med den farve, som pletten, du markerede, flytter rundt i, når du nu begynder at male. Hvis din markering kommer ud i det, der ved begyndelsen var hvidt, vil penslen male hvidt. Når du således har malet et lille stykke, skal du igen holde [Alt]-tasten nede, mens du udpeger et nyt område eller evt. det første igen, derpå vil det sidste område, du malede være en del af det, du nu kan bruge som basis. Når du kommer ned til tæppet, tager det noget længere tid at klonе, idet du nu hele tiden skal finde felter, der passer i mønstret på tæppet. I dette tilfælde kan det tage en rum tid at få genskabt hjørnerne. Se det færdige billede figur 7.

Gem billedet med et nyt navn

Husk at gemme billederne med et nyt navn, når du går i gang med et arbejde som det herover beskrevet. Går det

Figur 7. Her er det færdige billede med hjørnerne udfyldt og skåret pænt til.

helt galt, kan du altid vende tilbage til dit oprindelige billede, blot du har husket at gemme dit arbejde med et nyt filnavn.

Det oprindelige billede kan hentes på hjemmesiden www.karlby.dk/dis-dk, hvis du vil øve dig på dette billede, inden du går i gang med dine egne.

Rettelse til artiklen Slægtsforskerestamenter og hjemmesider i Slægt og Data nr. 2 – 2011

Under Figur nr. 1 er der fejlagtigt skrevet, at Holger Hertzum-Larsen har testamenteret sit store materiale til DIS-Danmark. Holger Hertzum-Larsen har ikke testamenteret materialet til DIS-Danmark, men blot stillet det til rådighed for foreningens medlemmer. Materialet tilhører helt og holdent Holger Hertzum-Larsen selv.

Henning Karlby

Hvor finder jeg noget om?

Anden del

Erik Kann
Johan Jepsens Vej 1
2830 Virum
45 85 18 02
erik@reinholdt-kann.dk

Hermed følger anden del af mine betragtninger over emnet: *Hvor finder jeg noget om?*, der samlet set har til formål "at give konkrete og let forståelige metodiske anvisninger på, hvorledes man gør, når man ønsker at finde svar på spørgsmålet: "Hvordan finder jeg noget om?". Jeg anbefaler, at man læser eller genlæser første artikel, inden man kaster sig over de efterfølgende sider. Første del af mine betragtninger blev bragt i *Slægt & Data* 2010 nr. 3 s.12-17.

Første del

Her stillede jeg i udsigt at lade behandlingen "gå hele vejen" fra de allerførste tankestrejfe frem til det forjættende øjeblik, hvor vi sad med den rigtige arkivpakke foran os på læsesalen. Det løfte fordrer yderligere betragtninger, som jeg dermed vil tillade mig at introducere for læserne!

Hvor langt nåede vi?

Egentlig ret langt, hvis jeg selv skal sige det. Det universelle ordningsprincip i arkiverne – proveniensprincippet - blev forklaret, ligesom den oftest anvendelige søgestrategi blev gennemgået. Og tøjlerne slap vi lige nøjagtig der, hvor den normale del af søgestrategien ikke slog til.

Nu skal vi videre

Det er meget vigtigt at holde fast i, at man altid skal søge frem til svaret på spørgsmålet om, hvor man finder noget om ad de enkleste og mest overskuelige kanaler. "Keep it simple" må og skal være grundprincippet for hver eneste undersøgelse. Men som det fremgik af det afsluttende eksempel med opsynsmanden ved redningsvæsenet, er der fra tid til anden udfordringer, som ikke kan klares ved hverken gængse opslagsværker eller grundbøger. Med tanke på, at slægtsforskningens opgave for mange er at afdække et samlet billede af fortidens liv, er det ikke spor mærkeligt, at man fra tid til anden kommer til kort.

Ny stor klump af hjælpemidler

For at komme på skudhold af de administrative forhold omkring vores opsynsmand ved redningsflåden, er det nødvendigt at tage fat i en ny stor klump af hjælpemidler nemlig lovgivningen. Med lovgivningen placerer vi os i direkte øjenhøjde med datidens administratorer og læser de formuleringer, som lovgiverne løbende har sat sammen for at styre, hvorledes alt muligt mellem himmel og

jord skulle ordnes. Efterfølgende helt tilfældige eksempler er gode eksempler på spændvidden:

Lov om snekastning (9/5 1891)

Lov om tvangsauktioner (9/4 1891)

Lov om betleri (3/3 1860)

Hver af de tre love er det samlede udtryk for, hvorledes samfundet (det offentlige) på lovgivningstidspunktet vurderede, at hvert af de tre områder skulle reguleres og organiseres: Hvem skulle styre snekastningen, hvem havde ansvaret for, at sneen blev ryddet, hvem skulle regulere adgangen til at betle, hvem skulle foretage eventuelle reguleringer af området, og hvem skulle administrere de midler, der kom ind ved tvangsauktioner etc., etc. Man kunne blive ved, men samlet kan vi slå fast, at datidens administratorer netop måtte nærlæse love, anordninger, reglementer, vejledninger etc., når de skulle forvalte den daglige administrative virkelighed. Derfor er det heller ikke spor overraskende, at der i lovgivningen er et særdeles nyttigt materiale med mange relevante oplysninger for at kunne finde frem til "at finde noget om et eller andet". Sat lidt på spidsen kan man sige, at lovgivningen rent faktisk udgør grundlaget for, at leksika og grundbøger kan redegøre for tingene. I sidste ende er det lovene, der er basiskilde for vores viden om administrative forhold.

Hvad stiller jeg op med lovgivningen?

Med betegnelsen "lovgivning" tænker jeg ikke kun snævert på egentlige love, derimod på offentlige forskrifter, bestemmelser og vejledninger i al almindelighed. Hver gang det offentlige i en eller anden sammenhæng regulerer, er der således i artiklens sammenhæng tale om lovgivning. Går man lidt dybere ned i substansen, åbner der sig hurtigt et meget kompleks og nok lidt "jura-nørdet" fagfelt. I den aktuelle sammenhæng ville det både føre for vidt og egentlig heller ikke give meget mening at dykke ned i en masse detaljer. Lad os holde os til de væsentligste hovedlinjer. For de særligt interesserede kan jeg henviser dels til: Rigsarkivet og hjælpemidlerne til dets benyttelse I, 1. bind (redigeret af Wilhelm von Rosen), 1983 s.23ff, dels til Juridisk Grundbog, redigeret af W.E.von Eyben, 1967 s.150ff.

Den brede betragtningsmåde

Hvad er det, jeg som slægtsforsker skal gøre, hvis jeg er

fen bliver til almindelig Brug, i begge Tilfælde imod fuld-
 standig Erstatning til Patenthaveren. Denne Erstatning ud-
 rettes af det offentlige og fastsættes i Rangfølge af mindelig
 Dødsdom ved Skøn af 4 sagkyndige, af hvilke de 2 ud-
 vortes af Indenrigsministeriet og de 2 af Patenthaveren,
 med en af de 4 sagkyndige enstemmig udvort Dypmand eller,
 ifald Enstemmighed ikke opnåes, med en af Retten paa Pa-
 tenthaverens Hjemsted eller, for saa vidt han er en Udlæn-
 ding, af Hof- og Stadsretten udvort Dypmand, der træder
 til, naar et Hiertal af disse sagkyndige ikke enes om Erstat-
 ningens Størrelse, og fastsætter Erstatningen inden for de
 Beløb, der ere opstillede af de sagkyndige. § 9. Af-
 gørelsen af Ansøgninger om Patent henlægges under en Pa-
 tentkommission, som har Sæde i Kjøbenhavn og bestaar af 5
 af Indenrigsministeren for et Liddrum af 5 Aar udvort
 Medlemmer. Et af disse skal være i Besiddelse af de Egen-
 skaber, der udtrædes til at være Medlem af Landets Døds-
 domstole, Kommissionens andre Medlemmer skulle være teknisk
 sagkyndige. Naar den enkelte Sags Bestaffende gør det
 ønskeligt, kan Patentkommissionen tilføje andre sagkyndige til
 at deltage i Sagens Behandling og Afgørelse. Kommissionens
 Afgørelser udfærdiges skriftlig, ledsagede af Grunde. — Der
 tillægges Kommissionens Medlemmer aarlige Honorarer; de
 formønde Beløb faaet hertil som til Honorarer for tilfaldte
 sagkyndige samt øvrig Medhjælp og Kontorhold for Kommis-
 sionen fastsættes ved de aarlige Finanslove. § 10. Patent-
 kommissionens Medlemmer maa ikke enten selv eller gennem
 andre udtage Patent paa nogen Opfindelse eller optage som
 andres Fuldmægtig i Patentager. — Naar et Medlem staaer
 i et saadant Forhold til Patenterne i en Patentisag, at han
 som Dødsmand skulde rige sit Sæde, maa han ikke deltage i
 Sagens Afgørelse. § 11. Den, der agter at ansøge om
 Patent paa en Opfindelse, har til Patentkommissionen at ind-
 levere: 1. en til Kommissionen stilet Ansøgning om Patent,
 i to Eksemplarer; 2. Beskrivelse af Opfindelsen, i to Ek-
 semplarer; 3. naar det til Forhaalelse af Beskrivelsen er nød-
 vendigt, endvidere Tegning, ligeledes i to Eksemplarer, samt
 Lov-Samling I, 1894. (30)

På billedet ses
 bl.a.
 §§ 9 og 11 fra
 patentloven fra
 1894.

Gengivelse fra Daisy der viser de generelle administrative noter om Pa-
 tentkommissionen.

Omkring 1900 var det lov nr. 69 af 13. april 1894 – Pa-
 tentloven – der var gældende på området (hvordan jeg lige
 fandt frem til det, skal jeg nok redegøre for nedenfor)!

Er det ikke svært?

Love anses af mange for noget frygtelig svært noget og
 tilmed måske oven i købet kedeligt! Smag og behag er
 naturligvis forskellig. Jeg indrømmer gerne, at det fra tid
 til anden kan være svært - men kedeligt synes jeg per-
 sonligt ikke, at det er! Jeg tror, det er vigtigt at holde sig
 for øje, at man jo ikke skal læse lovene for at blive juri-
 disk ekspert på et område. Det er kun ganske enkelte
 ”proveniens-gavnige” oplysninger, man skal trække ud af
 paragrafferne.

Allerførst

Det er vigtigt allerførst at få overblik over den lov, man
 sidder med. Man kan næsten altid regne med, at alle pa-
 ragrafferne er sammensat systematisk og (til dels) logisk.
 Ved at danne sig et overblik opnår man den helt indly-
 sende fordel at kunne indkredse de bestemmelser, der er
 ”proveniens-gavnige”.

Patentloven fra 1894 består af i alt 30 paragraffer, over-
 ordnet opdelt i 5 hovedafsnit betegnet med romertal
 I,II,III,IV og V. §§ 1 og 2 handler om, hvad man kan vinde
 patent på, § 3 om hvem der kan opnå patentretten, § 4
 om hvor længe patentretten varer, § 5 om andres mulige
 udnyttelse af en vundet patentret, § 6 om..... Vi skal frem
 til afsnit II (§ 9), før der dukker noget ”proveniens-vigtigt”
 op: ”Afgørelsen af Ansøgninger om Patent henlægges un-
 der en Patentkommission, som har sæde i Kjøbenhavn og
 bestaaer af...” §10 handler om at patentkommissionens
 medlemmer ikke må behandle egne ansøgninger og er
 derfor mindre vigtig til vores formål. Det er derimod § 11,
 hvor det bl.a. hedder: ”Den, der agter at ansøge om Pa-
 tent på en Opfindelse, har til Patentkommissionen at ind-
 levere”: 1. en til Kommissionen stilet ansøgning om Pa-
 tent i to Eksemplarer, 2, Beskrivelse af Opfindelsen...§
 12 præciserer kravene til de oplysninger, der skal være
 indeholdt i ansøgningen (navn, stilling, bopæl mm).

I §§14-17 er der yderligere oplysninger om, hvorledes
 patentkommissionen skal behandle ansøgningen, men
 det er i første omgang uden relevans. Resten af lovens
 paragraffer løbes tilsvarende igennem, og resultatet bliver

”nødt til” at skulle arbejde med lovgivningen, hvad er det,
 jeg skal holde øje med? Eftersom vi nu har rede på, at
 det er proveniensprincippet fra første del, der er den alt-
 overskyggende vejviser i vores jagt på ”at finde noget
 om”, forholder tingene sig i virkeligheden meget enkelt:
 Det er lige præcist proveniensprincippet grundlæggende
 mekanismer, man skal holde øje med, når man kigger på
 lovgivningen: Arkivalier hører hjemme der, hvor de ad den
 regelmæssige administrative vej ankommer for at forblive
 (frit efter V.A.Secher). Eller med andre ord: Vi skal holde
 øje med bevægelse, med oplysninger om noget, der skal
 adresseres et bestemt sted, med information om nogen,
 der har at gøre med, nogen der tager sig af noget.

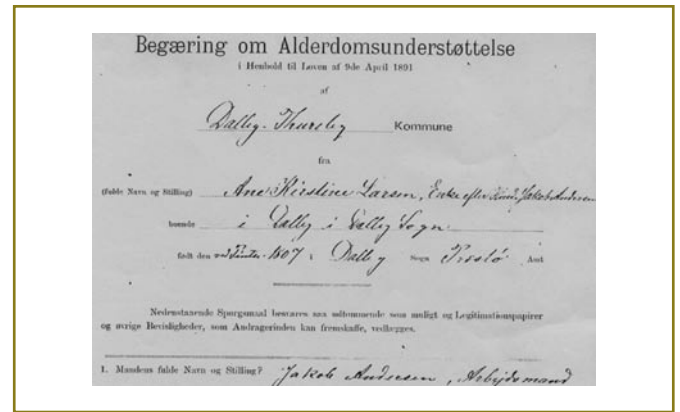
Et par praktiske eksempler

Lad os lægge ud med følgende eksempel:

I slægtens historie er der viden om, at en forfader lige
 omkring 1900 fik patent på en bestemt type malkema-
 skine. Måske er der stadig en tegning af vidunderet beva-
 ret – men naturligvis vil vi frygtelig gerne vide noget mere
 om hele denne sag: Hvornår fik han helt nøjagtigt patent,
 kan vi finde hans originale ansøgning etc., etc. Med prove-
 niensprincippet i baghovedet kommer svaret prompte: Sa-
 gen ligger naturligvis der, hvor den endte ad den regel-
 mæssige administrative vej. Men hvor er så det? Hvem
 havde at gøre med at administrere ansøgninger om paten-
 ter omkring 1900? Lad os nu bare antage, at vi ikke via de
 enkle, simple hjælpemidler kan finde vores svar, hvorfor vi
 tager fat i lovgivningen.

Gengivelse fra Daisy om (Sønder) Dalby Tureby kommune.

Ringen er sluttet, ansøgningen er fundet!

i dette tilfælde, at det er muligt for os at koncentrere indsatsen om §§ 9 og 11.

Hvad ved vi så nu?

Vi har nu følgende viden: Der findes en administrativ myndighed ved navn patentkommissionen, og det er til denne, man skal ansøge. Vi ved endvidere, at ansøgningen skal være skriftlig, eller sagt på en anden måde: Vi kender nu den "regelmæssige administrative Forretningsgang Vej".

Så er der grønt lys

Nu er sagen i og for sig klar: Via opslag i Daisy (Statens Arkivers elektroniske arkivregistrering) giver en søgning på "Patentkommissionen" hurtigt svar:

Endnu et eksempel

Næste eksempel handler om alderdomsunderstøttelse. Udgangspunktet kunne være oplysning i folketællingen 1901 i Sønder-Dalby sogn i Faxe herred, Præstø amt om, at en af anerne "lever af Alderdomsunderstøttelse". Spørgsmålene kommer prompte: Hvem administrerede, hvem havde at gøre med, skulle man søge om understøttelse og i givet fald hvor og hvordan? Svaret er lige så prompte på banen: Genskab den regelmæssige administrative forretningsgang og find frem til, hvor en eventuel ansøgning skal ende for at forblive.

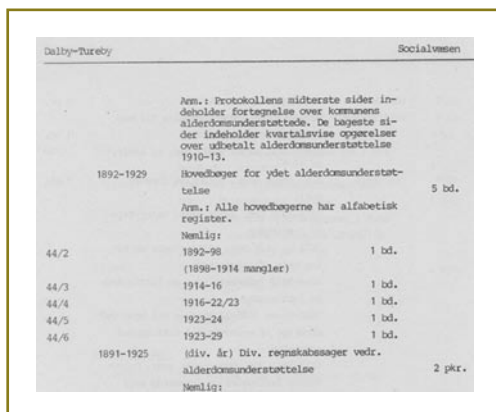
Endnu engang antager vi, at der ikke var noget af relevans i leksika og grundbøger (hvilket der helt afgjort er!).

Lovgivningingen

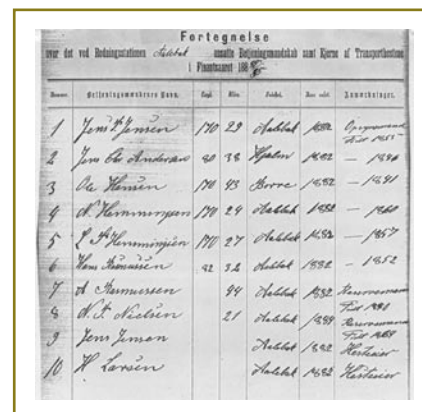
Loven på området i tiden omkring 1901 var Lov nr. 77 af 9. april 1891 – Lov om Alderdomsunderstøttelse til værdige trængende udenfor Fattigvæsenet.

Overblikket

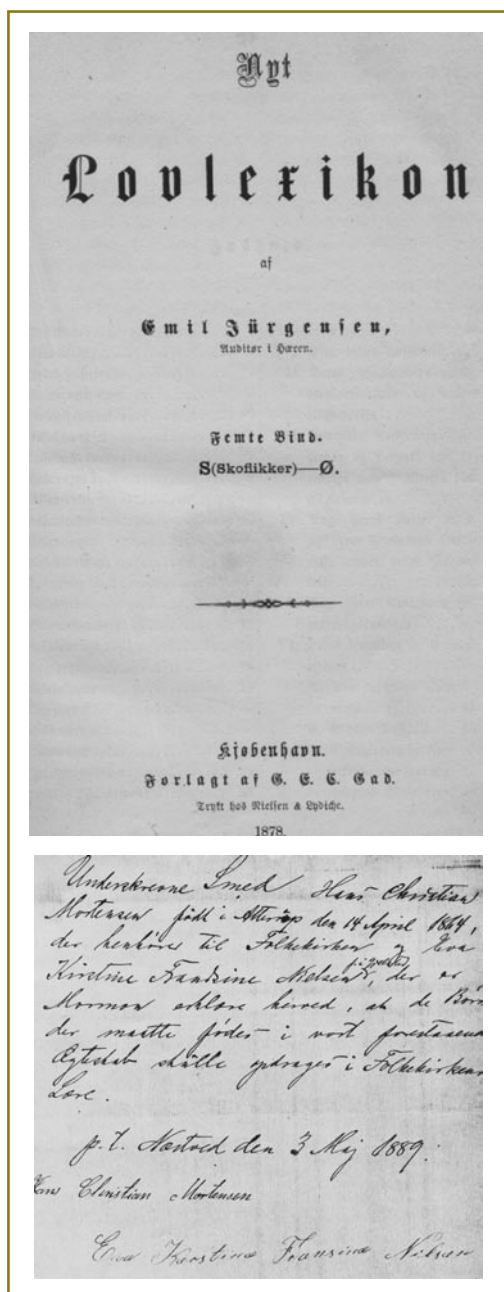
Vi starter igen med overblikket for at få styr på tingene i al almindelighed og for at indkredse de "proveniens-relevante" paragraffer i særdeleshed. Det er en lov af beskedent omfang - blot 11 paragraffer. § 1 indkredser den personkreds, der er berettiget til alderdomsunderstøttelse. Det behøver vi jo ikke at tænke på, for vores aner må jo falde ind under denne paragraf, eftersom det er anført i folketællingen, at han rent faktisk får alderdomsunderstøttelse. § 2 omhandler de nærmere betingelser for at opnå støtte (moraliske og økonomiske forhold). Og så kommer det: I § 3 ringer klokkerne for alvor for relevante proveniensoplysninger: "Begæring om Alderdomsunderstøttelse indgives i København til Magistraten og udenfor København til vedkommende Kommunalbestyrelse. Begæringen, hvortil Blanketter, affattede efter en af Indenrigsministeren foreskrevet Formular, erholdes hos de nævnte Myndigheder, skal indeholde de til Bedømmelsen...". De efterfølgende paragraffer handler om måden,

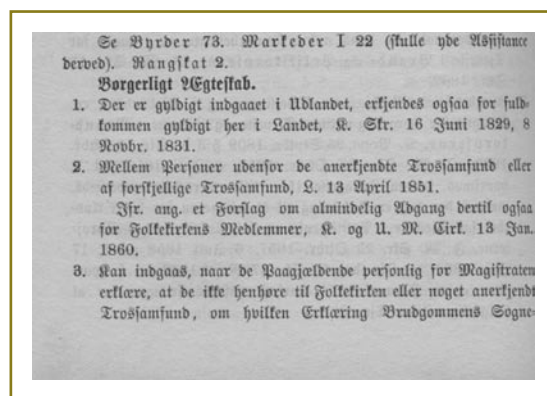
Gengivelse af en del af gruppe 4 i registraturen over (Sønder) Dalby Tureby kommune af sagerne om Alderdomsunderstøttelse.

Folkelisteprotokol 1882-1893 fra Aalebæk redningsstation på Møn.

Erklæring om at eventuelle børn født i et borgerligt indgået ægteskab vil blive opdraget i Folkekirkens lære. Loven krævede, at sådanne erklæringer skulle afgives, og de findes derfor i alle bevarede sager om borgerligt ægteskab.

Det relevante lovleksikon.

være: Gad vide, om man skulle registrere sådan en båd, og hvem skulle i givet fald foretage denne registrering? Svaret findes i Lov om skibsregistrering fra 1. april 1892, der både forklarer om skibsregistreringsmyndigheder og om fremgangsmåden ved registrering. Samme opskrift som i de tidligere eksempler.

Og nu tilbage til opsynsmanden ved redningsbåden

Jeg synes jo, at jeg skylder læserne at runde historien om opsynsmanden ved redningsbåden af. Eksemplet er en glimrende illustration af, at det at læse love engang imellem kræver lidt nærlæsning. Redningsvæsenet blev reguleret i Danmark ved Lov om Redningsvæsenet ved de danske Kyster af 26. marts 1852. Jeg forudsætter i det følgende, at der har været den nødvendige indledende gennemgang af systematik mm.

I § 3 hedder det bl.a., at Indenrigsministeriet til bestyrelsen af redningsvæsenet kan anvende en nærmere angivet årlig sum, ligesom ministeriet kan yde bestyrerne daglige diæter, når de foretager rejser i redningsvæsenets tjeneste.

I § 5 hedder det: "Ved hver Station antages af Bestyrelsen med Indenrigsministeriets Approbation en Opsynsmand paa Opsigelse, som kan erlægges en aarlig Løn af indtil 50 Rbd.". I § 6 hedder det: "Bestyrelsen antager ved enhver Station det fornødne Mandskab, som dog ikke tillægges nogen fast Løn, men derimod en efter Omstændighederne afpasset og efter Bestyrerens Forslag af Indenrigsministeriet nærmere fastsættende Godtgørelse for de ved Øvelser og Redningsforsøg ydede Tjenester".

Her er bestemt ikke helt klare udsagn at forholde sig til. Og alligevel bliver vi med tanke for proveniens-vilkårene en hel del klogere. Der er tydeligvis tale om fire administrative niveauer: Indenrigsministeriet, bestyreren, opsynsmanden og mandskabet. Loven gør os ikke klogere på spørgsmålet om, hvem der udnævner bestyrerne, men til gengæld ved vi nu, at opsynsmanden antages af bestyrelsen MED INDENRIGSMINISTERIETS APPROBATION. Denne approbati-

ansøgningerne skal behandles på. Men lige nu har vi mere end rigeligt. Der findes en særlig blanket, blanketten har vores ane selv skulle hente i den kommunale forvaltning og siden indsende til "vedkommende Kommunalbestyrelse". Vedkommende kommunalbestyrelse kan kun tolkes som kommunalforvaltning, der hvor ansøgeren har bopæl.

Igen er der grønt lys

Det grønne lys blinker ivrigt, og når den lille krølle er overstået med at finde ud af, at Sønder-Dalby sogn ligger i (Sønder) Dalby-Tureby kommune (en problemstilling som ikke bliver uddybet nærmere i denne sammenhæng), er der klar bane.

Og så det sidste eksempel

En af vores aner har været fisker, og spørgsmålet kunne

on (godkendelse) må nødvendigvis forudsætte en skriftlig kommunikation mellem ministeriet og bestyrelsen. I den sammenhæng er det helt rimeligt at antage, at bestyreren har sendt en indstilling til ministeriet eller sat i proveniensmæssige rammer: Ad den sædvanlige administrative forretningsgang er denne indstilling endt i ministeriet og skal følgelig findes i dette ministeriums arkiv. Noget vanskeligere forholder det sig med mandskabet, som antages af bestyreren uden at dette fordrer en ministeriel approbation. Bestyreren har altså kunne vælge efter eget hoved uden at skulle have noget godkendt. Man må her formode, at redningsstationens eget arkiv vil kunne rumme relevante oplysninger. Heldigvis er der dog den ikke uvæsentlig krølle, at bestyreren skal have godkendt størrelsen af de ydelser, mandskabet skal have for indsatsen. Så selv om vi ikke som i nogle af de ovenfor anførte eksempler får et direkte "proveniens-svar", får vi alligevel så mange angivelser, at det er muligt at åbne eftersøgningen i en veldefineret arkivproveniens.

Inden vi helt forlader det med redningsbådene, vil jeg mene, at formuleringerne af bestemmelserne fra 1852 tyder på, at man tager afsæt i noget allerede tidligere lovreguleret. Det forekommer lidt underligt, at loven helt urelateret behandler "bestyrelsen". Om dette rent faktisk er tilfældet, vil jeg tillade mig at overlade til læserne selv at udrede alt efter tid og interesse!!!

Hvordan finder man nu frem til de mange love?

Ovenfor har jeg med sikker hånd grebet fat i relevante love. Men hvordan gør man nu egentlig det?

Endnu engang - keep it simple

Først den enkle fremgangsmåde. De leksikalske værker "Håndbogen" og "Dansk Kulturhistorisk Opslagsværk" har ganske ofte særdeles relevante lovhenvisninger. Lad mig blot anføre nogle enkelte eksempler - Artiklen i Dansk Kulturhistorisk Opslagsværk om INDKVARTERING angiver således: "Som en opfølgning af disse blev der ved reskript af 12.9.1788 indrettet en bestandig generalindkvarteringskommission", i samme værk anføres om digevæsenet, at staten ved patent af 29.1.1800 overtog overopsynet med alle diger. Fagets grundbøger har da afgjort også henvisninger til lovgivningen, men der er ofte tale om at pege på de "helt store" lovgivninger. Så udbyttet er efter min erfaring begrænset, når vi snakker om egentlige lovhenvisninger.

Ikke helt nok

Skal man for alvor i gang med lovgivningen, må man erkende, at leksika og grundbøger alt andet lige dels er for tilfældige i deres udvalg, dels langt fra tidsakkurate nok. Som anført er lovgivningen udtryk for den ordening, lovgiver ønsker på et bestemt område på et bestemt tidspunkt. Nu er det bare lige sådan, at tingene ændrer sig over tid, således at ting bliver administreret forskelligt på forskellige tidspunkter. Et rigtig godt eksempel er den

store forordning (lov) om Bevillinger fra 23. maj 1800. Antal af sager til behandling i Kancelliet var støt voksende. Dertil kom, at man gradvist havde ændret syn på flere ting. Noget synes man slet ikke, der skulle bevilling til længere, andet kunne sagtens klares ved amtet i stedet for i Kancelliet. Bevillingen "Tilladelse for Egtefolk at være adskilte fra Bord og Seng, naar de ei ved Megling kan bringes til Forliig, og til at leve i Eenighed med hinanden" fordrede således ikke længere Kancelliets bevilling men alene en bevilling fra amtet. Den proveniensmæssige betydning af denne ændring er vist åbenbar!!!

Lovleksika

Arbejder man med lovgivning, er det derfor ikke sjældent nødvendigt at anvende de såkaldte Lovleksika. Betegnelsen er nærmest selvforklarende: Et leksikon over love. Et lovleksikon rummer systematiske henvisninger til gældende lovgivning og kan dermed (næsten) altid afdække den gældende lovgivning på et bestemt tidspunkt.

Det første danske lovleksikon så dagens lys i 1837. Formålet var enkelt, nemlig at skabe et værk med systematisk oversigt "over de enhver Materie vedkommende Bestemmelser i Lovene og de dertil henhørende Actstykker", og baggrunden for udgivelsen var "Det store Omfang, hvortil Samlingerne af Forordninger, Rescripter og andre til den danske Lovgivning henhørende offentlige Actstykker er stegne, gjør det næste umueligt, selv for Dem, der har indviet sig til Retsvidenskaben, ved enhver forefaldende Leilighed, strax at have alle, endog de meest specielle, Bestemmelser paa rede Haand...".

Et eksempel

Første eksempel tager udgangspunkt i den situation, at nogle af vores aner har valgt at indgå borgerligt ægteskab. Indtil 1922 fremgår det altid af en notits i kirkebogen i brudens hjemsogn. Selvfølgelig ville det være spændende at få nærmere oplysninger således om, hvorfor de valgte at lade sig gifte borgerligt. Svaret på det spørgsmål kan man naturligvis kun få, hvis det er muligt at komme frem til, hvem der administrerede borgerlige vielser og dermed til sagens dokumenter (eksemplet med borgerlig vielse har været anvendt i første del af min artikel). Hvis vi antager, at det borgerlige ægteskab er indgået omkring 1875-1880, er det rimeligt at anvende det lovleksikon, der er udkommet i 1878.

§ 3 i 1851 loven rummer spændende ting: "De, der ville indgaae saadant borgerligt Ægteskab, skulle herom indgive skriftligt Begjæring til Øvrigheden paa det Sted, hvor Ægteskabet agtes fuldbyrdet...". Det var vist endnu engang det grønne lys!!!!!!!!!!!!!!!

Endnu et par eksempler

"Jagthunde: Om den handles i Lov 25. Martii 1851 § 19 og 20"

"Omnibuskjørsel: I Kjøbenhavn herfor gives Regler i Reglm. 18 Jan 1869 §§ 24-34"

"Skilsmisse Om Aarsagerne, hvorfor Ægtefolk maa skilles, D.L. 3-16-15, jfr. 3-16-14"

Hvilke lovleksika findes der?

Der er i alt udkommet tre "store" rækker af lovleksika. Som anført udkom det først lovleksikon i Danmark i 1837. Det blev udgivet af C.P.R. Petersen med titlen: "Lovlexicon eller Alphabetisk Repertorium over den danske Lovgivning og de dertil hørende offentlige Actstykker (bd. 1-5 og 6 supplementsbind, 1837-1870).

Næste udgivelse var Emil Jürgensen: Nyt Lovleksikon bd. I-V (1875-78) med supplementsbind 1874-1893.

Den sidste af de store var E. Hammerich: Dansk Lovleksikon I-VI 1900-1903 med supplementsbind dækkende perioden frem til 1925.

Mulighederne for systematisk indgang til lovstoffet er dermed på ingen måde udtømt. Efter tredje og sidste del af denne artikelserie vil der blive bragt en samlet og an-

noteret bibliografisk oversigt. Den vil også omfatte samlinger af lovudgivelser, hvor jeg ind til videre nøjes med at henvise til sædvanlige bibliografiske hjælpemidler, først og fremmest www.bibliotek.dk

Status

På vores vej fra spørgsmål til endeligt svar om arkivalier er vi nu nået dertil, at vi med rimelig sikker hånd kan navigere frem til det rigtige arkivfond, altså embede. Men hvad så. Én ting er at vi ved, at det er ministeriet for Kirke- og undervisningsvæsen, der er den rigtige myndighed. Men hvilke del af ministeriets arkiv skal jeg slå op i? Er det forestillingsprotokollen, visdomsbogen, journalen eller kopibogen? Det er tit en udfordring at finde frem til det, man skal slå op i, men heldigvis findes der også på dette område et sæt af universielle spilleregler, der kan bringe lidt orden på tingene. Dette bliver emnet for den afsluttende artikel i denne serie.

Kalender

Tid	Sted	Emne	Arrangør	Tilmelding m.v.
Tirsdage den 4. oktober og 1. november kl. 19.00	Foreningslokalet Sydholmen 8 Hvidovre	Gotisk læsning v/Lillian Holm Nielsen	DIS Sokkelund Herred	www.slaegtogdata.dk/lokalforeninger/Sokkelund
Tirsdage den 11. oktober, 25. okt., 8. november, 22. november kl. 9.00-12.00 samt den 6. december kl. 9.00-14.00	Seniorcentret, Hestens Bakke 43 Helsingør	Læsegruppe	DIS-Helsingør	www.slaegtogdata.dk/lokalforeninger/helsingoer
Tirsdage den 11. oktober og 15. november kl. 18.30	Foreningslokalet Sydholmen 8 Hvidovre	Åbent Hus	DIS Sokkelund Herred	www.slaegtogdata.dk/lokalforeninger/Sokkelund
Tirsdage den 18. oktober og 22. november kl. 19.00	Foreningslokalet Sydholmen 8 Hvidovre	Workshop v/Egil Holm Nielsen	DIS Sokkelund Herred	www.slaegtogdata.dk/lokalforeninger/Sokkelund
Onsdag den 19. oktober kl. 19.00-22.00	Haslev Bibliotek, Jernbanegade 62, Haslev	Medlemsmøde med foredrag v/Jacob Olsen og diskussion om DIS-Danmarks tilbud	DIS-Danmark	www.slaegtogdata.dk/aktuelt/arrangementer
Mandag den 24. oktober kl. 19.00-21.30	Seniorcentret Hestens Bakke 43 Helsingør	Alle tiders værste plage, pest eller kolera? v/Michael Dupont	DIS-Helsingør	www.slaegtogdata.dk/lokalforeninger/helsingoer
Tirsdag den 25. oktober kl. 19.00	Foreningslokalet Sydholmen 8 Hvidovre	Plejebørn, tyvekægte m.m. v/Peter Wodskou	DIS Sokkelund Herred	www.slaegtogdata.dk/lokalforeninger/Sokkelund
Tirsdag den 8. november kl. 19.00	Foreningslokalet Sydholmen 8 Hvidovre	Temaaften om Gedcom	DIS Sokkelund Herred	www.slaegtogdata.dk/lokalforeninger/Sokkelund
Mandag den 28. november kl. 19.00-21.30	Seniorcentret Hestens Bakke 43 Helsingør	Politiarkiver v/Jørgen Mikkelsen	DIS-Helsingør	www.slaegtogdata.dk/lokalforeninger/helsingoer
Tirsdag den 29. november kl. 19.00	Foreningslokalet Sydholmen 8 Hvidovre	Juleafslutning for medlemmer	DIS Sokkelund Herred	www.slaegtogdata.dk/lokalforeninger/Sokkelund

Kong Frederik VII fik en søn – måske

Kurt Lundskov
Tousvej 63
8230 Åbyhøj
netpost@lundskov.dk

Kong Frederik VII kunne ikke få børn. Alligevel har der gennem årene været oplysninger fremme om, at han fik en uægteskabelig søn. Denne artikel viser, hvad slægtsforskningen kan berette om denne royale historie.

Kronprins Frederik Carl Christian, den senere kong Frederik VII (1808-1863), der var konge fra 1848-1863, blev gift tre gange. Fra 1828 til 1837 med Wilhelmine Marie (1808-1891), fra 1841 til 1846 med Caroline Charlotte Mariane (1821-1876) og endelig fra 1850 med Louise Christine Rasmussen (1815-1874), der blev kendt som lensgrevinde af Danner.

Frederik VII fik ingen børn med sine koner, og kunne slet ikke få børn, skriver historien. Men så udkom der i 2009 en biografi af Gete Bondo Oldenborg Maaløe, "Getes erindringer", hvori hun fortæller, at Frederik VII var hendes oldefar.

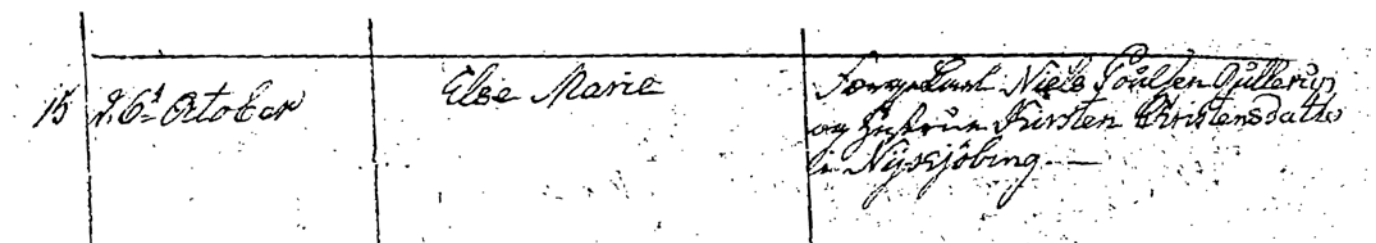
Det viste sig, at disse royale forlydender nu ikke var nye. Historien blev allerede bragt til torvs i et par bøger fra 1994¹ og 2007².

Dette skærpede min nysgerrighed. Så jeg ville finde ud af, hvad slægtsforskningen kunne fortælle. Efter selv at have stykket en del af slægtshistorien sammen, kastede jeg snøren ud i DIS-Forum under aneefterlysninger, hvor et par medlemmer hjalp med at få nogle ender bundet sammen.

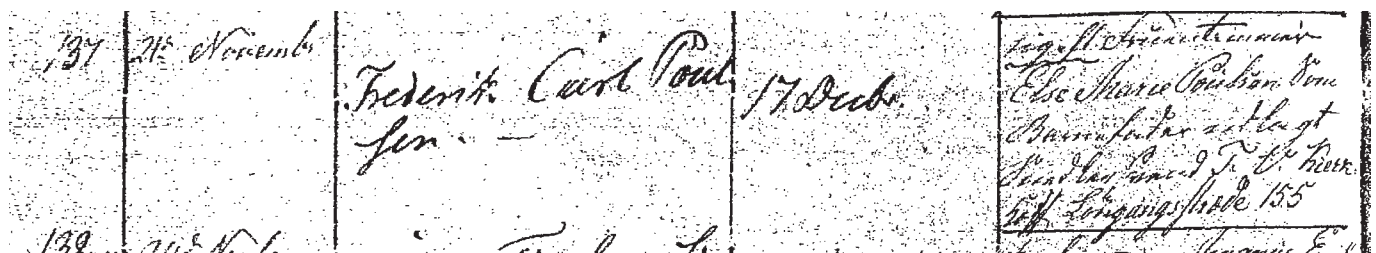
Og det skete i de dage

Her er den slægtsmæssige side af historien om kong Frederik VII's (mulige) venstrehåndsbarn med Else Marie Poulsen.

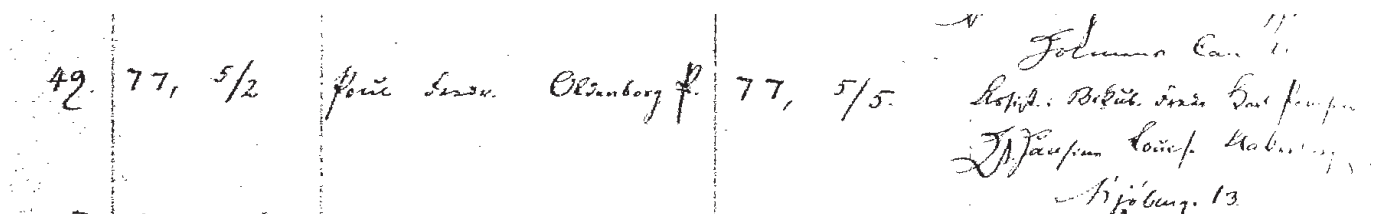
Frederik VII's barn blev født af Else Marie Poulsen. Drengen fik ved dåben navnet Frederik Carl Poulsen og blev født 21. november 1843 i København.

Udsnit kirkebog 1821 Nykøbing Mors sogn. Else Marie født d. 6. Oktober.

Udsnit kirkebog 1843. København Vor Frue sogn. Frederik Carl Poulsen født 21. november - uden tilnavnet Christian.

Udsnit kirkebog 1877. København Helligånds sogn. Poul Frede(rik) Oldenborg P(oulsen) født den 5/2 77.

I kirkebogen for København amt, Vor Frue sogn er der imidlertid noteret en anden udlagt barnefader:

1843. 21. November: Frederik Carl Poulsen, [Dåb] 17. Decbr. [Forældre] Ugift Fruentimmer Else Marie Poulsen, som Barnefader udlagt Snedkersvend F.V. Kierkhöff, Løngangsstræde 155, [Faddere] Moderen, [Anmærkning] uægte³.

Det har dog ikke været muligt at finde nogen person og snedkersvend ved navn F.V. Kierkhöff i kirkebøger eller folketællinger. Måske eksisterer han slet ikke og er et opfundet navn til lejligheden, ligesom det var tilfældet med faderen til prinsesse Thyras uægteskabelige datter 28 år senere - men det er en anden historie.

Ved at følge moderen Else Maries slægt, har jeg fundet frem til, at hun blev født den 6. oktober 1821 i Nykøbing Mors⁴, datter af daglejer og færgekarl Niels Poulsen Gullerup og Kirsten Christensdatter. Faderen døde i 1834 ved en drukneulykke på fjorden ved Nykøbing Mors⁵, 46 år gammel, moderen døde omkring 1854 som fattiglem⁶.

Om hun som efternavn fik Nielsdatter, Poulsen eller Gullerup fremgår ikke af dåbsnoterne. Men i en folketælling i 1834 hedder hun Else Marie Nielsdatter⁷ og ved konfirmationen i 1835 er hun opført som Else Marie Gullerup⁸. Hun findes også i forskellige registreringer under navnene Else Marie Poulsen Guldberg, Else Marie Gulberg og Maria Gulberg. Hvorfor hun for det meste kalder sig Guldberg vides ikke, men mon ikke det er blevet afledt af faderens (til) navn Gullerup, som i øvrigt også er navnet på en lille flække på Nykøbing Mors?

Gift med dametjener og skovfoged

I 1837 flyttede Else Marie fra det nordjyske til Vejle ifølge en afgangsliste i Nykøbing Mors sogn. Hun har ikke efterladt sig kendte spor fra 1837 til 1843, hvor hun nu dukker op i København. Så i hvilken egenskab Else Marie ellers fik kontakt med hoffet – og prins Frederik (VII) – er uklart. Men i de førnævnte bøger er det oplyst, at hun var gangpige ved hoffet.

I København fødte hun som nævnt den 21. november 1843 sønnen Frederik Carl⁹. To år senere blev hun den 29. april 1845 gift med Peter Larsen i København Vor Frue sogn¹⁰. Ved vielsen var forloverne kammerherre, bataillons commandeur Gerhard von Krog og paladsforvalter Hendrik Sand. Disse forlovere smager lidt af kongehus, for ifølge en folketælling fra 1845 bor de i stueetagen i Prinsens Palæ, Hofetaten, Det kongelige Palæ i Frederiksholms Kanal, No. 240, København¹¹. På samme adresse er samme Peter Larsen også opført som "Peter Skrøbeløv, Kammerherrens Tjenestefolk", altså med efternavn efter hans opavsby.

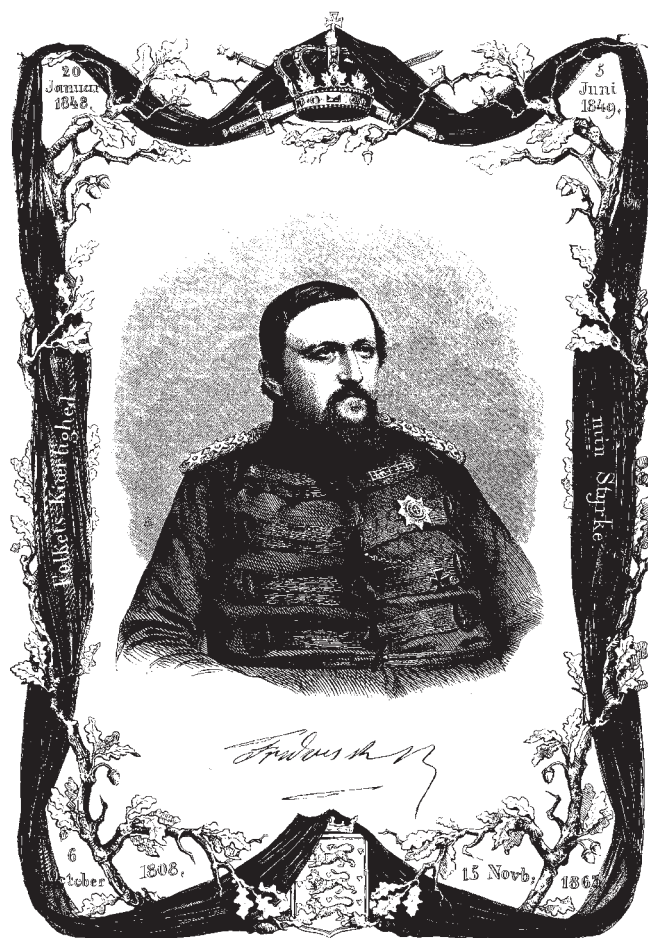
Samme år, i 1845, boede Else Marie Guldberg med sin nye mand Peter Larsen i Løngangsstræde 155, København sammen med den 1-årige søn Frederik Carl Christian

Larsen (således opført i folketællingen)¹². Peter Larsen var da "Dametjener hos Hofdame Kammertjenerinde V. Krogh", der således var hustru til den ene forlover Gerhard von Krog.

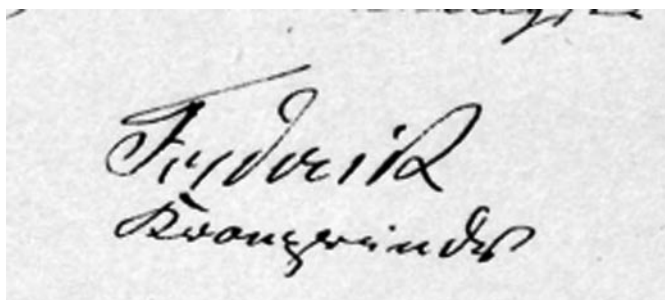
Else Marie Guldberg og Peter Larsen Rasmussen (som han også kaldte sig) flyttede senere til Jerslev ved Hjørring og herefter til Allerslev ved Præstø, hvor han de kommende år arbejdede som skovfoged. Unægtelig lidt af en professionsskifte - men den er god nok. For da Peter og Else Marie fik en søn i 1859, står der i kirkebogen: "Søn af daværende Tjener, nu Skovfoged i Lillemark"¹³.

Peter Larsen blev født i Skrøbelev ved Svendborg den 11. december 1813¹⁴, han var søn af Rasmus Jørgensen og Margrethe Rasmus' Datter. Else Marie og Peter fik sammen en søn og tre døtre: Peder August Gudolph (senere noteret som Rudolph), født 1845 i København, Sigfriede Anette Christiane født 1851 i København, Sørine Therese Charlotte født 1856 i Jerslev ved Hjørring og Janine Kirstine Henriette, født 1860 i Allerslev ved Præstø.

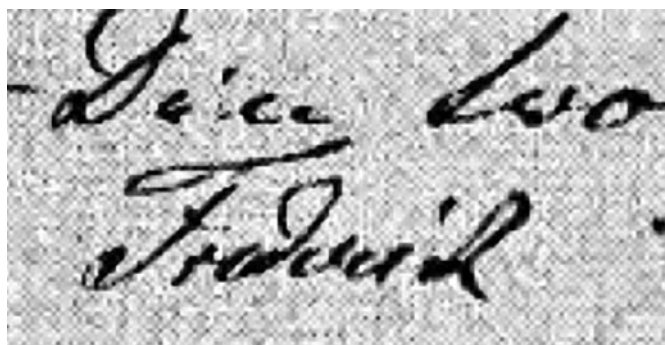
Det var i Allerslev sogn Else Marie og Peder Larsen slog sig ned med familien. Else Marie Gulberg Poulsen døde den 16. januar 1868 i Allerslev, 45 år gammel¹⁵. Peter Larsen Rasmussen, der giftede sig på ny med Ane Kirstine Pedersen, døde den 20. juli 1894, ligeledes i Allerslev¹⁶.

Frederik VII i Illustreret Tidende 1863. Bemærk også her kongens underskrift sammenlignet med de øvrige.

:Frederik VII underskrift på brev til Bertel Thorvaldsen 1840.

Frederik VII underskrift på brevet til Else Marie Poulsen i bogen "Getes erindringer".

Justitsråd og sognepræst

Else Maries søn Frederik Carl, der senere kaldte sig *Frederik Carl Christian* - som sin royale far daværende kronprins Frederik Carl Christian - kom i Friises realskole i København (folketælling 1855), hvor han står opført som søn af Madam Larsens første ægteskab¹⁷. Han blev den 3. maj 1872 gift med *Hansine Lovise Aakerberg* på Frederiksberg¹⁸. Frederik Carl blev uddannet cand.polit., direktionssekretær i banken Bikuben i København og blev justitsråd. Hansine Lovise døde den 14. marts 1923, Frederik Carl Poulsen døde to måneder senere den 16. maj 1923 i Skælskør, 79 år gammel¹⁹.

Frederik Carl og Hansine fik to børn. Datteren *Ellen Louise Christine Frederikke Poulsen*, der blev født den 10. marts 1873 i København og døde ugift og barnløs den 7. december 1942 i Hellerup.

Sønneren, der fik navnet *Poul Frederik Oldenborg Poulsen* – og altså skulle være kong Frederik VII's barnebarn – blev født den 5. februar 1877 i København²⁰, og blev den 10. januar 1911 gift med *Nelly Bondo*, født den 9. august 1888 i Vørslev. Han blev sognepræst i senest Valensved.

Poul Frederik Oldenborg Poulsen døde den 27. juni 1939 i Hellerup, 62 år gammel²¹. Nelly Bondo døde den 14. oktober 1966 ligeledes i Hellerup, 78 år gammel.

"Min egen gode Maria" og signaturen

Til sidst et lille sidespring væk fra slægtsforskningen for at kigge på et par andre kilder i den royale barnesag.

Poul Frederik og Nelly fik to døtre. Den ene datter, *Else Margrethe Oldenborg Poulsen*, der i 2009 udgav bogen "Getes erindringer". I denne biografi fortæller hun blandt andet om familiens slægtsforbindelse med kong Frederik VII. Det var Getes oldemor *Else Marie*, der fik det uægte-skabelig barn med kronprinsen/kongen, som derved er Getes oldefar.

I bogen er citeret - og i kopi gengivet - et brev fra Frederik VII til Else Marie, hvori han bl.a. skriver: "*Min egen gode Maria. Modtag min Tak for Sønnen, du har skjænket mig, det gør mig kun ondt at du har lidt saa meget derved... Naar jeg kommer til Kjøbenhavn, vil det glæde mig at give ham Faderkysset...*"

Frederik VII's underskrift på dette brev har stor lighed med hans underskrift på et brev, han den 31. januar 1840 skrev til billedhuggeren Bertel Thorvaldsen²².

Så måske...

Om kong Frederik VII vitterlig var far til Frederik Carl Poulsen, er der jo ikke med dette et uomtvisteligt bevis for. Der kan kun blive tale om indicier. I vore dage kan en barnefar jo næppe være fuldstændig sikker på sit afkom, medmindre der følger en DNA-analyse med i dåbspakken.

Jeg synes blot, det var sjovt se, hvor langt slægtsforskning kunne bruges til at kaste lidt mere lys over denne royale krønike.

1. "Frederik VII. En kongeskæbne" af Jan Møller, 1994
2. "Danmarks kongelige familier" af Kay Nielsen og Ib Askholm, 2007
3. KB 1843, København, amt Sokkelund herred, Vor Frue sogn
4. KB 1821. Nykøbing Mors, sogn Thisted A
5. KB 1835. Nykøbing Mors sogn, , Thisted amt, No. 5 Begravet 27. februar
6. KB 1854. Nykøbing Mors sogn, Thisted amt. No 9. 24 April, Kirstine Christensdatter (Barts) - Fattiglem i Nykjøbing
7. FT 1834. Thisted A, Morsø Sønder, Nykøbing Mors Købstad, Færkenstrædet
8. KB 1835 Nykøbing Mors sogn, Thisted amt. Konfirmerede piger 1835
9. KB 1843. København, Vor Frue sogn
10. KB 1845 København, Vor Frue sogn
11. FT 1845. København (Staden), Hofetaten, Det kongelige Palæ i Frederiksholms Kanal, No. 240 i Vestre kvarter, Prinsens Palæ Stue Etagen
12. FT 1845. København (Staden), Vester Kvarter, Løngangsstræde 155, Stuen
13. KB 1859. Allerslev sogn, Præstø amt. Konfirmerede drenge 17de April 1859. No. 1 – Peder August Rudolph Larsen
14. KB 1813. Skrøbelev sogn, Svendborg amt
15. KB 1868. Allerslev sogn Præstø amt
16. KB 1894. Allerslev sogn, Præstø amt. 20. Juli Likkende Mølle, Ugledede By, Allerslev sogn
17. FT 1855. København, København (Staden), Sankt Annæ Vester Kvarter, St A:Wester, Haregaden 23-1, Nyboder
18. KB 1872. København Frederiksberg
19. KB 1923. Skælskør sogn, Sorø amt
20. KB 1877. København Helligaands sogn. No 9
21. KB 1939. Hellerup sogn, Københavns amt
22. Bertel Thorvaldsens Brevarkiv. <http://brevarkivet.thorvaldsensmuseum.dk/breve/m231840,nr.7>

FamilySearch

- nu med batch-søgning

Kathrine Tobiassen
Korsagervej 13
8900 Randers
Tlf. 64 64 51 06
tobiassen@dis-danmark.dk

I den tidligere version af FamilySearch (www.familysearch.org) var søgning ved hjælp af batch-numre en meget yndet funktion, som rigtigt mange brugere satte pris på. Da Familysearch sidst i 2010 blev omorganiseret, forsvandt batch-søgningen desværre. Men kun for en kortere bemærkning: Funktionen er nu tilbage igen.

Hvad er egentlig batch-søgning? Et batch-nummer er et nummer, som identificerer en bestemt kilde. Alle kirkebøger har således deres eget nummer. Lad os tage Jørlunde i Frederiksborg Amt som eksempel. Her dækker den første kirkebog perioden 1645-1814; her er dåbene samlet under nummer c220631, mens vielserne fra samme periode har nummer m220631. Næste kirkebog rækker fra 1814 til 1885, og her er numrene henholdsvis c220632 og m220634. Den opmærksomme læser vil se, at dåbsnumre er forsynet med et c (det står for christening) og vielsesnumre med et m (marriage).

Afgrænsning af søgningen

Når man kender et batch-nummer, kan man begrænse sin søgning til denne ene kirkebog. Når man betænker, hvor mange millioner navne man navigerer rundt i i FamilySearch, er det en stor lettelse at kunne plukke et enkelt lille område ud.

Man får adgang til funktionen ved at vælge Advanced search; knappen befinder sig ved siden af Search-knappen

på søgesiden. I den avancerede søgning udfylder man for og efternavne på den søgte person. Under Event (begivenhed) kan vælge mellem Any, Birth, Marriage, Residence, Death og Other, og man kan indtaste et sted og et årstal, +/- 1, 2, 5, 10 eller 20. Endelig kan man under Relationship (slægtskab) vælge mellem Spouse (ægtefælle) eller Parents (forældre).

Find et batch-nummer

Under disse felter kommer så Batch Number-feltet, hvor man kan indtaste et batch-nummer – hvis man altså kender det. Det gør man normalt ikke, hvis man skal i gang med et nyt sogn eller bare vil i gang med at bruge batch-søgningen. Hvad gør man så?

Der er flere muligheder. Det nemmeste er næsten at starte med at lave en almindelig søgning – uden batch-numre – og forsøge at finde frem til personer, som har levet i det pågældende sogn. Har man fundet en interessant person, klikker man på den lille trekant yderst til højre for posten. Dette klik åbner op for alle de oplysninger, der ligger gemt om personen, inklusive batch-nummeret. Kopier nummeret og indsæt det i batch-nummer-feltet ved din næste søgning.

En anden mulighed er gå til Arne Feldborgs Hammerumherred-side (www.hammerum-herred.dk/). Her vælger man menupunktet Batch-numre i venstre side og kan søge på danske, norske og svenske batch-numre. Når man har fundet et ønsket nummer, kan man klikke på det. Man bliver dog ledt til den forrige version af FamilySearch, som stadig fungerer.

Discover Your Family History

Records Trees Catalog Books

First Names Last Name

Event Place From Year To Year

Relationship

Batch Number

Search

Basic search

Match all terms exactly

Reset form

Her er valgt den avancerede søgning. Batch-feltet er markeret.

Historical Records

1-20 of 132,109 results for >Name: jens madsen, Event: Birth, Place: jørlunde

Hans Madsen Denmark Baptisms, 1618-1923	birth: 02 Jun 1796 death: 29 Jan 1797 residence: 1796 —Frederiksborg, Denmark parents: Mads Andersen, Kirsten Voigt record title: Denmark Baptisms, 1618-1923 name: Hans Madsen gender: Male baptism/christening date: 04 Jun 1796 baptism/christening place: JØRLUNDE, FREDERIKSBORG, DENMARK birth state: 02 Jun 1796 death state: 29 Jan 1797 father's name: Mads Andersen mother's name: Kirsten Voigt indexing project: C22063-1 batch number: <input type="text"/> system origin: Denmark-ODM source film number: 48702
---	---

Her er oplysningerne klikket frem ved et tryk på trekanten øverst til højre. Batch-nummeret ses nederst.

IGI og VRI Batch-numre for Danmark, Norge og Sverige

Søgning i Batch-numre

Land:

Amt:

Sogn:

Søg direkte på et Dansk sognenavn

Det vil normalt være nok at skrive de første 2 - 3 bogstaver af sognets navn
N.B. Dansk stavemåde

Databasen indeholder
8.203 danske
5.596 svenske
5.260 norske
poster.

Batch-søgning på hammerum-herred.dk.

Browse

Endelig kan man via funktionen Browse by location (nederst på søgesiden) navigere sig frem sit område. For Danmarks vedkommende leder denne søgning kun frem til tre store klumper: Døb, begravelser og vielser. For USA er systemet mere udbygget og brugbart.

Når man har fundet sit batch-nummer, kan man nu indtaste et navn – man kan fint nøjes med enten for- eller efternavn – og man kan søge på børn af Mads Jensen, hvis man indtaster dette navn og vælger Parents i Relationship-feltet. Men man kan også undlade at indtaste noget som helst ud over batch-nummeret. Resultatet af søgningen bliver en alfabetisk oversigt over samtlige poster i det pågældende batch. Med andre ord: Man kan gå i gang med at kigge en hel kirkebog igennem og samle alle de oplysninger, der måtte have interesse.

Søg i flere sogne

Husk dog på, at en af FamilySearchs store forer er muligheden for at fange personer, der er døbt eller viet i et andet sogn end det forventede. Den mulighed lukker man for ved batch-søgning. Det er en god ide at holde alle døre åbne og lave søgninger både med og uden batch. Som ved søgninger overalt på nettet gælder den gyldne regel: Forsøg på en lidt anden måde, med en alternativ stavemåde eller bredere med hensyn til tid og sted, hvis du ikke får noget ud af din første søgning. Måske er der bid.

Bygningshistorie, slægtsforskning og den arabiske rejse

Rigsarkivets Kulturnat: Slotsholmen den 14. oktober kl. 18-23

Sidste år blev Rigsarkivets Kulturnat afholdt i Statens Arkivers nye magasiner på Kalvebod Brygge. Her fik de mange besøgende en enestående mulighed for at se de nye bygninger, bl.a. de 16 meter høje magasiner.

I år vender Rigsarkivets Kulturnat tilbage til de historiske rammer på Slotsholmen, da Kulturnatten denne gang afholdes på Rigsarkivets læsesal. Her vil der være en lang række udstillinger med udgangspunkt i samlinger på Rigsarkivet og Landsarkivet i København.

Tre af udstillingerne har et gennemgående tema, nemlig bygningshistorie. Vi viser kilder til Rigsarkivets egen historie, der går tilbage til renæssancen, opførelsen af hovedbanegården for præcis 100 år siden, samt om Christiansborgs brand i 1884.

Også Carsten Niebuhrs arabiske rejse 1761-67, der i år fejrer 250-års jubilæum, har sin egen udstilling. Her bliver der vist breve, regnskaber og kort fra den berømte ekspedition, der fik så stor betydning for mange videnskaber.

For de mere slægtsinteresserede er der to udstillinger om slægtshistoriske kilder, nemlig faderskabssager og lægdsruller, hvor man kan se eksempler og få lidt vejledning. Et hold drevne slægtsforskere fra Rigsarki-

vets og Landsarkivets læsesale giver også gode idéer til, hvordan man forsker i sin slægt eller kommer videre med løse ender.

Børn er meget velkomne, og de kan bl.a. prøve at skrive gotiske bogstaver med fjerpen og blæk eller farvelægge de tegninger, som Christian IV tegnede i skolen som barn. Det er altid en sikker vinder.

Læs mere om Rigsarkivets Kulturnat i programmet på: www.kulturnatten.dk

Michael Dupont

Kommende bestyrelsesmøder i DIS-Danmark

I nærmeste fremtid er planlagt
følgende møder for bestyrelsen.

Den 8. oktober

Den 19. november

Begge møder finder sted i
Odense.

www.slaegtogdata.dk

A DIS-Danmarks hjemmeside
www.slaegtogdata.dk

Webmaster Arne Feldborg
webmaster@dis-danmark.dk

DIS-Danmarks ekspedition

ekspedition@dis-danmark.dk

Ekspeditionen hjælper med
praktiske problemer og
forsendelse af foreningens
forskellige produkter.

Særtilbud - især til nye medlemmer

Ekspeditionen har et restoplæg fra den seneste årgang af medlemsbladet, som sælges så længe lager haves.

Slægt & Data hele årgang 2010 sælges samlet for 70 kr.

Prisen er incl. moms og forsendelse.

Henvend dig til Ekspeditionen@dis-danmark.dk eller brug
bestillingsformularen i "butikken" på hjemmesiden under foreningen.

Her kan du også bestille CD'en med samtlige numre af Slægt & Data incl.
særnummeret "Sogn Herred Amt 1998".

**Klik ind på www.slaegtogdata.dk
og gå på opdagelse**

**Husk medlemsmøde i Haslev den 19. oktober.
Hør foredrag om "Besøg af en bedemand" og vær med
til at diskutere DIS-Danmarks tilbud nu og i fremtiden.**

Se nærmere på hjemmesiden:

www.slaegtogdata.dk/aktuelt/arrangementer

DIS-Danmarks bestyrelse

Susanne Fuglsang Formand. Højbakkevej 3, 2640 Hedehusene. Tlf. 46 13 60 01	fuglsang@dis-danmark.dk
Henning Karlby Næstformand. Rylevej 2, Bro, 5464 Brenderup. Tlf. 64 44 28 08	karlby@dis-danmark.dk
Knud Haaning Andersen Kasserer. Rugvænget 73, 7400 Herning. Tlf. 51 80 92 36	haaning@dis-danmark.dk
Kathrine Tobiasen Redaktør + DIS-Forum. Korsagervej 13, 8940 Randers SV. Tlf. 64 64 51 06	tobiasen@dis-danmark.dk
Ruben Højmark Jensen DIS-Træf. Lucernevej 17, 4180 Sorø. Tlf. 31 90 72 42	hojmark@dis-danmark.dk
Morten Hovedskov Nielsen Fuglekildevej 12, 5690 Tommerup. Tlf. 64 75 10 59	nielsen@dis-danmark.dk
Michael Dupont Stenager 216, st.th, 2600 Glostrup. Tlf. 43 44 16 52	dupont@dis-danmark.dk
Poul Wachmann Valmuehaven 42, 2765 Smørum. Tlf. 44 65 02 45	wachmann@dis-danmark.dk
Jørgen Kristensen Markskellet 130, 4300 Holbæk. Tlf. 57 64 61 22	j-kristen@dis-danmark.dk
Arne Christiansen Suppleant, AO-repr. Langelinie 34 C, 5230 Odense M. Tlf. 66 13 31 34	christiansen@dis-danmark.dk
Gitte Christensen Suppleant. Rebæk Søpark 2, 622, 2650 Hvidovre. Tlf. 51 60 44 32	christensen@dis-danmark.dk

En familiemyte

Af Lis Christiansen

lis.christiansen@mvb.net

Da jeg var 8-9 år fortalte min far mig en historie om en af vores forfædre. Som voksen har jeg altid tænkt den som vandrehistorie.

Den, det drejede sig om, havde hjulpet en lille mandsling, og som tak fik han et ønske/valg, han måtte få held med sine køer eller med sin kone. Bondesjælen valgte køerne, og det gik ikke så godt med konen, ifølge min far fik han 5-6 stykker af slagsen.

Nu viser det sig, at min tip 2 oldefar Jørgen Michelsen, som boede på en gård i Østoftesogn Maribo amt, i tiden fra 1784 til 1807 blev far til 15 børn, kun 5 af dem nåede skelsår og alder, og det kostede 5 unge og yngre kvinder livet.

I 1807 blev han gift med kone 6, som overlevede ham med 40 år. Jørgen Michelsen døde i 1817.

I dag kan jeg ikke lade være at tænke, at det må være Jørgen Michelsen, hvis baggrund min far ikke har kendt, der er blevet til en myte, og at det samtidig er noget, som virkelig er sket engang.